

Nova Pravda

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Iznaja vsak četrtek. Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva
cesta 22. telef. št. 46-18. — Uprava: Knafljeva ulica 5,
telef. št. 81-22

Delavska izdaja
„DOMOVINE“

Naročnina polletno 18 in celoletno 36 din. — Posamezna
številka 1 din. — Račun Pošte hranilnice, podružnica
Ljubljana, št. 17.751

Prosvetno delo v naših organizacijah

Na delegatskem zboru NSZ v Celju je bil predložen referat o prosvetnem delu organizacij, ki so včlanjene v Narodno strokovni zvezi. Želeli je, da se prosvetno delo narodnega delavstva kar najbolje razmahne in da se bodo pobude in predlogi, priobčeni v referatu, v polnem obsegu upoštevali.

Doba, v kateri živimo, zahteva tudi od nas delavcev, da se sedaj, bolj kot kdaj prej, poglabimo in posvetimo duhovnemu življenju v naših edinicah. Nepristane nevarnosti, katerim smo v tej splošni zmedbi izpostavljeni tudi mi, nam ne smejo služiti za izgovor in opravičilo našega brezdelja. Nasprotno, prav te nevarnosti nam narekujejo, da naše prosvetno delo prav posebno poživimo in se po njem posebej vsposobimo za težke čase, v katerih živimo in ki so pred nami. Duhovna pripravljenost v vsakem oziru in strokovna izobraženost nam moreta sedaj in v bodoče največ pomagati.

Naše prosvetno delo v tekočem letu naj bo usmerjeno v glavnem v dva vodilna pravca:

1. v jačanje narodne in državne zavesti,
2. v izpopolnjevanje strokovne izobrazbe.

Sredstva, ki jih moremo pri tem delu s pridom uporabljati so predvsem: tisk, predavanja, strokovni tečaji, razgovori o strokovnih vprašanjih lokalnega značaja, prosvetni večeri in akademije, gledališke predstave.

1. Tisk.

Naročnik našega glasila »Nova Pravda« mora biti brezpogojno vsak član in prijatelj naše organizacije in to ne samo zaradi obstoječih pravil in sklepov, temveč zaradi svoje notranje potrebe. »Nova Pravda« nam nudi s svojimi idejnimi in strokovnimi članki pri našem delu nepogrešno moralno, pa tudi materialno oporo. Obenem nam služi kot ogledalo našega strokovnega gibanja pri posameznih podružnicah. »Nova Pravda« je dalje tudi glasilo, kjer ima naše članstvo prvo priliko in možnost uveljaviti se s samostojnimi članki in se tako s svojimi mislimi, idejami in predlogi predstavljati vsemu članstvu in javnosti.

V zvezi s tiskom naj opozorimo tudi na knjigo in knjižnice s pozivom, naj bi v tekoči poslovni dobi vsaka podružnica ustanovila svojo samostojno — pa če spočetka še tako majhno — strokovno in zabavno knjižnico. Izvrševalni odbor in centralno tajništvo bo pri ustanavljanju tako strokovnih kot zabavnih knjižnic vedno v vsakem oziru na razpolago in to tako z nasveti, kakor s posredovanjem nabave čim cenejših, pa tudi brezplačnih knjig. Že 10 knjig naše strokovno socialno-politične literature in zakonodaje more predstavljati dragoceno zbirko, ki jo lahko podružnica z velikim pridom uporablja.

2. Predavanja.

Izvrševalni odbor bo tudi v letošnjem letu dostavil vsem podružnicam skrbno izbran seznam predavanj, za katera bodo podružnicam predavatelji vsak čas na razpolago. Razen tega se naj podružnice poslužijo sezna-

ma predavanj ZKD, ki ga dobe pri centralnem tajništvu NSZ.

Da bi se prosvetno delo v podružnicah poživilo vsaj v najmanjši mogoči meri, naj si vsaka, tudi najmanjša podružnica postavi za cilj, prirediti v letošnjem poslovnem letu vsaj dve predavanji. Seveda morajo biti ta predavanja primerno obiskana in se ne sme zgoditi, da se udeležijo predavanja 10 ali 15 ljudi z izgovorom na slabo vreme ali kaj podobnega. S tako udeležbo se omalovažuje na eni strani potrebno spoštovanje do predavatelja in njegovega truda, na drugi strani pa zapravlja organizaciji težko pridobljena denarna sredstva.

3. Tečaji.

Izvrševalni odbor je že ponovno poudaril, da je pripravljen v večjih podružnicah prirediti več tednov trajajoče strokovne tečaje, če bi bila primerna udeležba (vsaj 40 rednih obiskovalcev) zagotovljena. Tak strokovni tečaj se je lansko leto vršil pri podružnici na Jesenicah in se zaključil z lepim uspehom. Izvrševalni odbor se tudi v bodoče ne bi strah materialnih in drugih žrtev, če bo dobil pobudo s katere koli edince, da se strokovni tečaj organizira. Načrt tečaja je na razpolago v tajništvu. Da bi se pa omogočila vsaj najbolj potrebna strokovna izobrazba tudi članom manjših edinic, bo centrala izdelala program za dvodnevni strokovni tečaj, ki se bo mogel prirediti v dveh zaporednih dneh, n. pr. v soboto zvečer in nedeljo dopoldne. Razume se, da bi morala biti udeležba s strani članstva na takem tečaju stoodstotna.

4. Razgovori o strokovnih vprašanjih lokalnega značaja.

Vsa važnejša vprašanja, ki se tičejo neposredno članov podružnice, naj bi se obravnavala v obliki razgovorov na posebnih sestankih, katerih naj se udeležijo vse članstvo. Tu so mišljena predvsem razna mezdana gibanja, sklepanje ali spreminjanje kolektivnih pogodb, ukrepi za pobijanje draginje itd. Ti sestanki dajejo članstvu najlepšo priliko za vežbanje v samostojnosti mišljenja, za prve govorniške poizkuse in ga sploh v najboljši meri lahko usposablja za pravega, sposobnega strokovnega delavca. Taki sestanki naj preprečijo naravnost žalostne pojave, da mnogo delavcev ne zna izračunati in kontrolirati niti svojega lastnega zaslužka, da ne pozna akordnega sistema, po katerem dela itd. Ker se na teh razgovorih obravnavajo samo vprašanja, ki vsakega člana v lastnem interesu zanimajo, morejo življenje v podružnici v znatni meri poživiti in obenem vzgojiti vsakega člana, da bo sposoben prevzeti odborniško mesto in stopiti v vodstvo edince, kadar se za to pokaže potreba.

5. Prosvetni večeri in akademije.

Vsaka malo večja podružnica naj bi si v letošnjem letu postavila za cilj, prirediti vsaj en prosvetni večer ali akademijo. S takimi prireditvami stopi podružnica v prepotrebni stik z javnostjo in tudi tam pokaže da živi. Taki večeri nudijo najlepšo priliko, da se podružnica uveljavi tudi v narodno-vzgoj-

nem delu, ki je v teh časih nadvse važno in potrebno. Uvodno predavanje takega večera more v veliki meri doprinesiti k jačanju narodne in državne zavesti in dati ljudem boderila v teh težkih dneh. Pobijanje malodušja, neutemeljenega kritiziranja in načelnega nezadovoljstva je danes prav tako važno v obmejnih krajih kakor v notranjosti. Podružnice se morajo zavedati, da je moralni uspeh takih prireditev važnejši od materialnega in se ne smejo ustrašiti tudi zmogljivih denarnih žrtev, ki jih tak večer event. zahteva. Tudi za sestavo programa za take večere je tajništvo vselej z nasveti na razpolago. Po možnosti in potrebi bo za tak večer preskrbelo tudi uvodno predavanje.

6. Gledališke igre in pevski zbori.

Gledališka igra, kakor lepo zapeta pesem, moreta v izredno veliki meri doprinesiti k izobrazbi in plemenitenju naše kulture tako izvajalca kakor poslušalca. Peta ali z odra govorjena beseda moreta imeti zelo velip narodnovzgojni pomen in moreta v veliki meri doprinesiti do pojačanja ljubezni za vse, kar je našega. Priznana in upoštevana lepota naše pesmi in jezika prideta v taki obliki do najidealnejšega izraza. Zaradi tega naj predvsem večje podružnice posvetijo tema panogama prosvetnega udejstvovanja kar največ pažnje in naj se z vsemi sredstvi prizadevajo, da bi na tem polju dosegli čim večjih uspehov. Udejstvovanje v pevskem zboru ali na gledališkem odru pripravi tudi sodelavcem samem marsikak zabaven večer in nudi potem, ko pride do uspele izvedbe, vsem sodelujočim prijetno zadoščenje. V pogledu izbire iger, nabave potrebnih iger vam bo tajništvo vselej z nasveti na posredovanje rado na razpolago.

V teh nasvetih in predlogih je obsežen najmanjši prosvetni program, katerega del mora in mora vsaka podružnica ob majhni volji in prizadevanju v tekočem letu izvesti. Samo strokovno izobraženi in duhovno prekaljeni bomo sposobni za velike borbe, ki nas čakajo.

Druga skupina sezonskih delavcev je prispela

Maribor, decembra

V soboto je prispela v Maribor druga skupina sezonskih delavcev iz Nemčije. Bilo jih je 415, skupno z otroki pa 430. Z drugo skupino so se pripeljali predvsem oni sezonski delavci, ki so bili zaposleni v manjših skupinah pri posameznih gospodarjih na Bavarskem in v Porenju. Nekateri med njimi se bodo po novem letu vrnili nazaj na delo. Glede zaslužka so se potniki druge skupine bolj pohvalili.

Med sezonskimi delavci so bili tudi Nemci iz Bačke.

Pri sprejemu so bili topot navzočni trije odposlanci hrvatske banovine. Po gostitvi v postajni gostilni jih je bilo okoli 200 odpravljeno v Zagreb, odnosno čez Zagreb v Vojvodino in Dalmacijo, 145 v Čakovec, 80 pa v Mursko Soboto.

Mezdna gibanja

Mizarska stroka

Pogajanja zaradi sestave načrta tarifne lestvice za mizarsko stroko v dravski banovini so bila med predstavniki delojemalske skupine in predstavniki mizarskih rokodelskih podjetij zaključna in prinašamo zadevne sklepe:

1. V mizarskih podjetjih obrtnega in industrijskega značaja zaposleno pomožno osebje se deli ne glede na spol na sledeče kategorije:

a) kvalificirane delavce, b) strojne delavce, c) nekvalificirane delavce.

2. Kvalificirani delavci so vse one osebe, zaposlene v mizarskih podjetjih rokodelskega in industrijskega značaja, ki so se izučile obrti in položile pomožniški izpit; dalje delavci, ki pomožniškega izpita sicer nimajo, so pa dovršili učno dobo pred 9. marcem leta 1932.

3. Strojni delavci so delavci brez pomožniškega izpita, ki se uporabljajo pretežno pri specialnih delih na strojih.

4. Vse ostalo pomožno osebje spada pod kategorijo nekvalificiranih delavcev.

Tarifna lestvica za vajence ne velja.

1. Višina mezd se odreja z upoštevanjem kategorije delavstva in kraja, kjer se podjetje nahaja ter dobe zaposlitve v stroki, za katero ima položen pomožniški izpit. Po dobi zaposlitve v stroki se delijo v kvalificirano delavstvo:

a) V prvo krajevno skupino spadajo vsa mizarska rokodelska podjetja v občinah Ljubljana, Maribor in Celje mesto, brez oziroma na kraj pa tudi vsa mizarska podjetja industrijskega značaja.

b) V drugo krajevno skupino spadajo rokodelska mizarska podjetja v naslednjih krajih: Jesenice, Radovljica, Bled, Tržič, Kranj, Škofja Loka, Kamnik, Domžale, Mengeš, Logatec, Vrhnika, Novo mesto, Kočevje, Brežice, Laško, Trbovlje, Litija, Smartno pri Litiji, Slovenj Gradec, Dravograd, Slov. Bistrica, Konjice, Smarje pri Jelšah, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota, Dolnja Lendava kakor tudi občine, ki mejijo na občine Ljubljana, Celje in Maribor.

c) Vsi ostali kraji spadajo v tretjo skupino.

2) Ioba zaposlitve se šteje od dneva položenega pomožniškega izpita in se upošteva samo stvarno v stroki odslužena doba, ki se dokaže z izpričevali, odn. s podatki v poslovni knjižici. Strokovna zaposlitve za časa vojaškega službovanja se ne šteje.

Po dobi zaposlitve se deli kvalificirano delavstvo v tri skupine: prva skupina obsega delavstvo, ki še nima skupno 6 mesecev zaposlitve, druga skupina ono, ki ima nad 6 mesecev, pa manj kot 3 leta zaposlitve, tretja skupina pa ono, ki ima več kot tri leta zaposlitve v mizarski stroki.

3) V roke, ki so določeni pod t. 2) se šteje le službena doba, odslužena v tisti stroki, za katero ima delavec pomožniški izpit, ne pa tudi morebitna zaposlitev v kakih drugih vrstah službe.

1. Minimalne urne mezde znašajo:

Kategorija	Zaposlitvena skupina	Krajev. skup.:	I.	II.	III.
kvalific.	do 6 mes.		4.75	4.50	4.50
delavci (-ke):	do 3 let		5.50	5.25	4.75
	po 3 letih		6.25	5.75	5.25
strojni delavci:			6.—	5.50	5.—
nekvalificirani delavci:			4.75	4.50	4.50

V mizarskih rokodelskih obratih v občini St. Vid nad Ljubljano znaša minimalna meza za kvalificirane delavce po treh letih zaposlitve 6 din.

2. Za osebe, ki dobivajo plačo mesečno, se določi minimalna mesečna plača s 25dnevniimi plačami.

3. Vrednost hrane in stanovanja se zaračunava po odredbi o določitvi minimalnih mezd.

a) S to odredbo predpisane mezde so najnižje mezde za posamezne kategorije in zaposlitvene skupine delavstva.

b) Prekrški te odredbe se kaznujejo v denarju od 100 do 10.000 din.

c) Določbe te odredbe veljajo tudi za delavstvo v mizarskih delavnicah in obratih javnih ustanov ne glede na to, ali se izvršujejo mizarska dela na podlagi pooblastila ali kot delo v pomožnih delavnicah.

d) Ta odredba velja, dokler ne bo izpremenjena iz javnih interesov ali na utemeljeno zahtevo prizadetih strank.

5. Vsi javni organi morejo kontrolirati izvajanje te uredbe ter morajo javiti nedostatek obtemu upravnemu oblastvu I. stopnje v svrhu nadaljnega postopka.

Ta odredba stopi v veljavo s 1. januarjem 1941. leta.

Gostinska stroka

Za kvalificirano in nekvalificirano pomožno osebje v gostinski stroki je bil dosežen sporazum glede novih minimalnih mezd, ki se bodo gibale: za nekvalificirane pomožne moči od 3.75 din do 4 din na uro, za kvalificirane od 4 do 5 din na uro. Za delo preko 10 ur dnevno pa se te minimalne mezde zvišajo za 50 odstotkov.

Iz popotne torbe

Neke tovarne na Dolenjskem so v higienem oziru tako urejene in zaščitene, da bi se Inspekcija dela kar ustrašila; dobro, da iz Ljubljane nihče ne pride. Ko pridem kot popotnik v neko precej zatemnjeno delavnico, sem moral s čevlji iskati trdna tla. Ko ugotovim, da stojim res na trdnih tleh, se pripogne deska pod nogami kakor na kakem kopališču in v tistem hipu sem obrizgan od same gnojnice.

Pri nekem drugem obrtniku sem opazil čudovit vhod v delavnico. Za hodnik služi pol metra široka deska. Ker nisem imel oči prišitih na hlačah, sem izgubil trdna tla in padel po stopnicah.

V Prečni na Dolenjskem je bil obstreljen Franceljnov Francelj in je bilo drugače vse v redu, le državnemu pravniku v Novem mestu stvar baje ni prišla na uho, in tako je javno dejanje postalo dolenjska skrivnost. Mladina se tedaj zabava z raznim strelivom, starši pa se premalo zanjo brigajo. Briga za dajatve, določene z zakonom za delavce, jim je španska vas in se najraje zanimajo za tožarjenje. Taka je dolenjska para in njena pravica.

Tako je popotnik iz Dolenjske obhodil precej krajev, pogledal v marsikatero delavnico ali tovarno. Videl je mnogo nedostatkov, ki bi se dali z dobro voljo od strani delodajalcev popraviti, a pri tem pa mora sodelovati tudi delavstvo, ako hoče, da se bodo v polni meri upoštevali zakoniti predpisi glede zaščite delavstva in njegovih pravic.

Med potjo sem naletel v Novem mestu na sejo podružnice NSZ. Videl sem tam častno število zbranega članstva. Lepa lastnost zavednih članov in vsa čast njim. V trenutku, ko sem prišel, so debatirali o tovarišu, ki naj bo določen za člana v odbor za pobiranje draginje v Novem mestu. Odbor je nato soglasno sklenil obdariti na Miklavževo najrevnejše otroke brezposelnih delavcev. Med tem časom, kar me ni bilo v Novem mestu, se je obdarovanje otrok že izvršilo. Videl sem, da je odbor podružnice NSZ v Novem mestu zelo agilen, zato mu pošiljam pristrčne pozdrave, ki naj segajo od »Figovca« iz Ljubljane v kraje, katere sem zadnje čase prepotoval.

Zima tudi Dolenjski ne prizanese. Nastopil je mrz in zaradi pomanjkanja kuriva trpe socialno šibiki sloji. O priliki se bom zopet kaj oglašil. Podružnici NSZ v Novem mestu pa želim vesele božične praznike!

TOVARIŠ IN PRIJATELJ,

ali si pridobil za „**Novo Pravdo**“ že vsaj enega novega naročnika?

Važni podporni akciji

Ustanovi se poseben samostojni sklad za podpiranje od izrednih redukcij prizadete delavstva. V sklad bo plačevala industrija 1% izplačanih mezd, delavstvo pa pol %. Uprava sklada bo paritetna in se bodo iz sredstev sklada izplačevale podpore ob kratkotrajnih redukcijah ali skrajševanju delovnega časa. Poleg tega se bodo iz sklada izplačevale brezposelne podpore za gotovo dobo tudi v onih primerih, ko bo delavec že izčrpal brezposelno podporo pri borzi dela a še ne bo dobil zaposlitve.

Sklad bo obsegal zaenkrat tekstilno, živilsko, kovinsko, kemično industrijo, ne bo pa veljal za industrije, ki so podvržene sezonskim vplivom (gozdno-žagarska, gradbena itd.). Za topilniško in rudarsko industrijo pa bo rešeno to vprašanje v okviru glavne bratovske skladnice.

Pravilnik bo uveljavljen še pred novim letom in ker je obljubila kr. banska uprava prispevek v znesku 1.000.000 din iz bednostnega sklada, bo lahko sklad že v najkrajšem času začel lajšati bedo v družinah prizadetih od izrednih redukcij.

Doseženo je bilo tudi načelno soglasje delodajalcev in delojemalcev rudarske in topilniške industrije za delno rešitev perečega vprašanja rudarskih in topilniških staro in novoupokojenec, ki zaradi skrajno nizkih pokojnin težko trpe pod udarci stalno naraščajoče draginje.

Za zvišanje vseh pokojnin staroupokojenec nižjih od 300 din mesečno na din 300, za priznanje doklade za ženo v višini 150 din in doklade za nedoletne otroke po 50 din ter (nižjih od 200 din na 200 din), kakor tudi za draginjsko doklado najbolj prizadetim novoupokojenecem bo potreben letno znesek din 7.000.000. K temu bo prispevala glavna bratovska skladnica en milijon din. Za staroupokojenec naj prispeva kr. banska uprava iz bednostnega sklada tudi 1.000.000 din, ostala potrebna sredstva pa naj prispevajo v enakih delih delodajalci, delojemalci in kr. banska uprava.

Ker je položaj rudarskih in topilniških upokojenec, vdov naravnost obupen, pričakujemo, da bo stavljeni predlog odobrila tudi kr. banska uprava in prispevala na njo odpadajoči del zlasti še z ozirom na dejstvo, da prejema leto za leto težke milijone za bednostni sklad ravno iz rudarskih in topilniških revirjev.

Sorodnikom izseljencev

Narodni izseljeniški odbor v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22, priporoča vsem, ki imajo svoje sorodnike ali znanke v Nemčiji, Franciji, Belgiji ali Holandiji, da jim sporoče, naj imajo v redu vse svoje dokumente, predvsem tiste, ki se tičejo pridobljenih pravic socialnega zavarovanja, da ne bodo v potrebi ostali brez njih, kakor se je to na žalost že zgodilo. Preskrbe naj si čimprej vse zadevne duplikate, dokler je spomin še svež.

Obenem opozarja Narodni izseljeniški odbor vse, ki imajo sorodnike ali znanke v Franciji:

1. da so se vsi izseljenci, ki so pred vojno bežali iz Merlebecha, Freyminga, Creutzwalda in Jeanne d'Arka že vrnili na svoja prejšnja mesta in imajo isti naslov kot prej, le namestu »Moselle« naj se napiše »Lothringen« in namestu France »Deutsches Reich«.

2. Jugoslovanski konzulat, ki se je pred vojno umaknil v Chaumont, ima v Metz svoj urad zopet odprt. Ako želi kdo od tam kakih podatkov, naj piše na naslov: »An das jugoslawische Konsulat, General Mudra-Strasse 3, Metz, Lothringen, Deutsches Reich.« Na isti naslov je treba pisati tudi gosposu Jankoviču, ki na konzulatu pomaga.

3. Naši izseljenci (300), ki so že več let v industrijskem kraju La Machine (Nievre), so še vedno tam in je njihov naslov ostal neizpremenjen. Isto velja za one, ki so že več let zaposleni v Carmaux (Tarn) in v drugih krajih južne Francije.

Za vse ostale informacije naj se svojci izseljencev obrnejo na Narodni izseljeniški odbor v Ljubljani, Miklošičeva 22.

Politični pregled

V torek dopoldne je

govoril nemški kancelar Hitler v neki berlinski tvornici orožja vsemu delavstvu nemške oboroževalne industrije.

Rekel je med drugim, da je na svetu nepravilna razdelitev zemskih dobrin. Nemci, ki jih je 85 milijonov, so po tej razdelitvi dobrin najhujše prizadeti. Drugi narod, ki je tudi zelo prizadet, so Italijani. Hitler nato naglašal, da je prvi razlog zdajšnje borbe, prav v nepravilni razdelitvi sveta. Dalje je govoril o zahtevi po nemški narodni skupnosti in o nemški zahtevi po odpravi zunanjepolitičnih sleparstev, ki da so prišla do izraza v versailleski mirovni pogodbi, kateri da je imela zgolj namen onemogočiti nemške narodne skupnosti in odvzem kolonij. Hitler je zelo ostro obsodil demokracijo in naglašal, da ni hotel vojne. Na koncu je izjavil, da Nemčije ni mogoče uničiti ne vojaško, ne s časom, ne na gospodarskem področju. Izrekel je prepričanje, da bo Nemčija zmaga.

Vesti atanske telegrafске agencije javljajo da so

grške čete dalje napredovale. Zasedle so Premeti, Argirokastro, Santi Quaranto, Delvino

in še dalje napredujejo. Po grških vestih sta zasedbo mesta Argirokastro sedaj v grških rokah že ena sedmina albanskega ozemlja in četrtina prebivalstva Albanije. Grki so pri zasedbi Argirokastro zajeli veliko število italijanskih vojakov. Zaplenjeno je bilo tudi mnogo vojnega materiala, ki so ga lahko Grki delno takoj uporabili proti Italijanom. Italijanske vesti javljajo, da so Italijani izvršili strateški umik. Vsekakor je grško poveljstvo pri napredovanju zelo previdno, ker pričakuje italijanske protiofenzive.

Iz Aten poročajo: Ko se je v Atenah izvedelo, da je grška vojska zasedla Argirokastro, je zavladalo med prebivalstvom veliko navdušenje.

Vse Atene so bile takoj v zastavah, vsi zvonovi v atenskih cerkvah so pričeli zvoniti in sirene na vseh ladjah v pristaniščem pristanišču so zatulile.

Velik soredov manifestantov, v katerem je bilo tudi mnogo grških in angleških vojakov, je krenil pred zgradbo generalnega štaba. Tam sta se pokazala na balkonu kralj Jurij in ministrski predsednik Metaksas. Ministrski predsednik Metaksas je poslal oddelkom, ki so zasedli Argirokastro, brzojavko, v kateri jim čestita in se jim zahvaljuje za uspeh v imenu grškega naroda.

Reuter poroča, da je

začela angleška vojska v Zapadni puščavi v Egiptu veliko ofenzivo.

Prvi uspeh angleških čet je bilo zavzetje 2 italijanskih taborišč, kateri je italijansko vojaštvo ogorčeno branilo. Vest pravi, da je bila večina italijanskih vojakov, ki so bili pri tej priliki ujeti, libijska. Libijci sploh sestavljajo dve potini celotnega števila italijanskih čet na tem bojišču. Po poročilu poveljstva angleške vojske na Bližnjem vzhodu so angleške čete v Zapadni puščavi zajele doslej nad 4000 ujetnikov in mnogo sredno velikih tankov. Nekateri nevtralni listi menijo, da je dvomljivo, če bo mogoče Angležem zaradi neugodnega časa izvesti ofenzivo večjega obsega.

»Newyork Herald Tribune« piše, da je bil iz ameriških bančnih vrst stavljen

predlog, po katerem naj bi Amerika dala Angliji posojilo dveh in pol milijarde dolarjev,

kot poročstvo pa bi Amerika dobila nadzorstvo nad pridobivanjem zlata v angleškem Imperiju za prihodnjih pet let. List pravi, da je bilo o tem predlogu govora na nedavnem gospodarskem sestanku v ameriškem finančnem ministrstvu.

Pretekli teden

so bila letalska bombardiranja nemških letal nad Anglijo in angleških nad Nemčijo še hujša

ta je bil v noči napovedan izvršen doslej

najstrašnejši nemški letalski napad na London. Napad je izvršilo okoli tisoč letal in odvrnilo 700.000 kg rušilnih in zažigalnih bomb, ki so povzročile silno opustošenje. Angleška letala pa so v manjših skupinah bombardirala razne kraje, med njimi zlasti Düsseldorf. Zadnje dni so nemški napadi malo popustili.

Budimpeštanski dnevnik »Magyarorsag« ob javlja razgovor z jugoslovanskim ministrom pravde dr. Lazarjem Markovićem.

o potrebi čim tesnejših odnosov med Jugoslavijo in Madžarsko.

Marković je dejal med drugim: Naši državni kmetijski državi, Madžarska pa je poleg tega še močno industrializirana. V zdajšnjih prilikah je jugoslovanski trg prikladno tržišče za izdelke madžarske industrije. Jugoslovanski in madžarski narod imata vrsto sličnih lastnosti. Oba sta prežeta z nacionalno mislijo. Jugoslovanski kakor madžarski narod smatra za največjo svojo svetinjo narodno neodvisnost in svobodo. Zaradi tega se tudi medsebojno spoštujeta. Danes se spreminja oblika Evrope. Madžarska in Jugoslavija ne moreta igrati glavne vloge pri uvajanju novega reda v Evropi. Potrebno pa je, da hodita obe državi pri preurejanju Evrope po skupni poti in ne več ločeno kakor doslej. Naša prva naloga je danes čim bolj poglobiti prijateljstvo med našima narodi ma.

Razno časopisje mnogo razpravlja o zblizanju med Jugoslavijo in Madžarsko.

Beograd je obiskal madžarski zunanji minister grof Csaky in bo po neki ameriški vesti podpisal madžarsko-jugoslovensko prijateljsko pogodbo. V Budimpešti tolmačijo zblizanje med obema državama kot trdno podlago za odvrnitev razširjenja vojne na ostali Balkan.

Iz Aten opračajo,

da angleška v znanj meri sodeluje na grškoitalijanskem bojišču.

Nekajkrat so bombardirali tudi Valono in druge kraje v Albaniji. Kaže, da je precej angleških letal v Grčiji. Angleška letala so po Reuterjevi vesti pripeljala v Albanijo znatno število albanskih nacionalistov ter jih spustila za italijanske postojanke. Ti Albanci zdaj napadajo italijanske čete v ozadju.

Beograjska »Politika« objavlja izjavo, katero je dal njenemu sofijskemu dopisniku bolgarski zunanji minister Popov. V tej izjavi je Popov rekel tudi tole: »Lahko sporočite, kakor sem bil že v sobranju dejal, da

ni prav nobenega povoda za kakršne koli prepire med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Ni treba nosvečati velike pozornosti raznim malenkostim. Smoter naših prijateljskih odnosov je tako pomemben in velik, da to ni treba posebej poudarjati.« Nato se je zunanji minister Ivan Popov živo zanimal za svoje številne prijatelje v Beogradu in tokole zaključil izjavo: »Napišite, da je zame ohranitev prijateljskih odnosov med Bolgarijo in Jugoslavijo tako danes, kakor je bilo tudi poprej, najvažnejše vprašanje. Ti odnosi so prva točka v mojem političnem načrtu. To sem dokazal tedaj, ko sem bil v Beogradu. Moje prijateljstvo do Jugoslavije se ni nič zmanjšalo. Za vašo državo čutim s takšnim srcem kakor sem poprej. Napišite tudi, da zelo cenim delo predsednika vlade Cvetkovića in zunanjega ministra Cincar-Markovića, s katerim sem imel priliko lepo in brez nesporazumov delovati že tedaj, ko sem bil bolgarski poslanik v Beogradu.«

Iz Moskve poročajo,

da se angleško japonski odnosi čedalje bolj zaostrujejo, in da obstoji možnost oboroženega spopada.

Japonci zbirajo velike množice vojaštva v neposredni bližini Hongkonga, zlasti na otoku Hainanu. Prav tako poročajo o zbiranju japonske vojske v francoski Indokini.

Moskovska agencija Tass prinaša

nekaj podrobnosti o uspehu, ki ga je dosegla kitajska vojska

v sredno kitajski pokrajini Hopeju. Dne 23. novembra so začeli Japonci večjo ofenzivo ob reki Jangceju v severozapadni smeri od Ičanga. V ofenzivi so sodelovale štiri japonske pehotne divizije. Čez nekaj dni so odgovorili Kitajci s protinapadom, ki je bil do 29. novembra tako uspešno izveden, da so se morali Japonci vrniti v svoje izhodiščne postojanke. Boji so se razvili tudi južno od reke Jangceja. Tu so Japonci 1. decembra s znatnimi ojačenji izvedli napad na kitajske postojanke, a 2. decembra so Kitajci s protinapadom pognali Japonce nazaj.

Reuter poroča: Vodja svobodnih Francozov general de Gaulle je imel govor po radiu, v katerem je izrazil mnenje, da je zdajšnji trenutek zaradi grških uspehov v Albaniji primeren,

da stopi Francija spet v vojno proti Italiji.

General de Gaulle je dejal, naj bi vojaške akcije proti Italiji začela francoska mornarica, poleg tega pa francoska vojska v Severni Afriki v Siriji. General de Gaulle je končal svoj govor s pozivom na francoske vojake: »Združite se s svobodnimi Francozi, da bomo skupaj korakali na poti časti in dolžnosti.«

Tu je časopisje javlja, da je posebni sovjetski odposlanec obiskal bolgarskega kralja in mu sporočil,

da bo Rusija jamčila Bolgariji varnost proti napadu s katerekoli strani.

Vest pravi, da še ni znano, kako je odgovorila bolgarska vlada na ta predlog.

V Moskvi je bil 6. t. m.

podpisan sporazum o trgovini, plovbi in plačevanju med Sovjetsko zvezo in republiko Slovaško.

Pogodba določa vzajemno izvajanje določbe o največjih ugodnostih in ureja pravni položaj sovjetskega trgovinskega zastopstva na Slovaškem. V smislu sporazuma bo Slovaška izvažala v Sovjetsko zvezo kable, električne motorje, železne cevi, prejo in druge predmete. Kovjetska zveza pa bo uvažala na Slovaško volno, žito, fosfat in drugo.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg žive teže so se trgovali: v ljubljanski okolici: voli I. po 9, II. po 8,50, III. po 7 do 8, telice I. po 8 do 8,50, II. po 7 do 8, III. po 6, krave I. po 7 do 8,50, II. po 6 do 7, III. po 4, teleta I. po 10, II. po 9; v Ljutomeru: voli I. po 9, II. po 7,50, III. po 5 do 6,50, telice II. po 6,50, III. po 5,50 do 6,50, krave II. po 5,50 do 7, III. po 4,50 do 5,50, teleta II. po 8 do 9; v Kranju: voli I. po 9,25, II. po 8,50, III. po 7, telice I. po 9,25, II. po 8,50, III. po 7,25, krave I. po 8,50, II. po 7,25, III. po 6,50, teleta I. po 12,50, II. po 11,50; v dravogradskem srezu: voli I. po 8,50, II. po 7,50, III. po 6,50, telice I. po 8, II. po 7, III. po 6, krave I. po 7, II. po 6, III. po 5, teleta I. po 9, II. po 8 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali v ljubljanski okolici: špeharji po 14, pršutarji po 10 do 11, v Kranju: špeharji po 15 do 16, pršutarji po 14 do 15, v Ljutomeru: pršutarji po 9 do 15, v Ptuj: pršutarji po 11,50 do 12, pitane svinje po 12,50 do 14, plemenske svinje po 10 do 12, v Dravogradu: špeharji po 15, pršutarji po 13 din. Prasci za rejo so bili: v Kranju 7 do 8 tednov stari po 200 do 250, v Ptuj: po 150 do 230 din za rilec.

KRMA. V ljubljanski okolici: seno 100 do 130, slama 60, v Krškem: lucerna 125, seno 100, slama 60, v Črnomlju: seno 110, slama 50, v Dravogradu: lucerna 150, seno 100 do 120, slama 50 do 60, v Kranju: lucerna 125, seno 125 do 150, slama 75, v Ljutomeru: lucerna 120, seno 100, slama 75 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V ljubljanski okolici: goveje 28 do 30, telečje 28, svinjske 10 do 12, v krškem: goveje 20, telečje 22, svinjske 12, v Črnomlju: goveje 28 do 29, telečje 30 do 31, svinjske 8 do 9, v Kranju: goveje 30, telečje 26 do 28, svinjske 10 din za kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 68 do 72, oprana 92, v Dravogradu: neoprana 30, oprana 34 din za kg.

ZABELA. V ljubljanski okolici: slanina 25, svinjska mast 28, v Krškem: slanina 26, svinjska mast 30, v Ljutomeru: slanina 24, svinjska mast 25, v Kranju: slanina 24 do 26, svinjska mast 26 do 28 din za kg.

MED. V ljubljanski okolici 28, v Krškem 26, v Kranju 32 do 40, v Dravogradu 24 din za kilogram.

JABOLKA. V ljubljanski okolici 4 do 8, v Kranju 4.50 do 8, v Dravogradu 3 do 5, v Slovenjem Gradcu 3 do 6 din za kg.

KROMPIR. V ljubljanski okolici 150 do 175, v Krškem 150, v Črnomlju 125 do 140, v Kranju 175 do 200, v Trbovljah 200, v Dravogradu 175 do 200 din za 100 kg.

ROKA. V Dravogradu: pšenična 5 do 9, turščična 4.25, ajdova 6.50 do 7.50, v ljubljanski okolici: pšenična 5 do 9, turščična 500 do 700, ajdova 6.50 do 9.00, v Krškem: pšenična do 9, turščična 4.50, ajdova 6 din za kilogram.

SIROVO MASLO. V ljubljanski okolici 32 do 48, v Krškem 48, v Kranju 48 do 52, v Dravogradu 40 do 50, v Slovenjem Gradcu 50 din za kg.

FIZOL. V ljubljanski okolici 5 do 7, v Krškem 6, v Črnomlju 7 do 7.50, v Kranju 6 do 10, v Dravogradu 5.50 do 6 din za kg.

VINO. V krškem okolišu se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 10, finoše sortirano pa po 12 din za liter.

TRDA DRVA. V ljubljanski okolici 160, v Krškem 120, v Črnomlju 95 do 100, v Kranju 140 do 150, v Dravogradu 110 do 140, v Slovenjem Gradcu 125 din za kubični meter.

JAJCA. V Kranju 2, v Dravogradu 1.50 do 2, v Trbovljah 2, v Slovenjem Gradcu 1.80, v ljubljanski okolici 1.75 do 2 din za kos.

MLEKO. V ljubljanski okolici 3, v Kranju 2.50 do 3, v Dravogradu 2.50 do 3, v Slovenjem Gradcu 2, v Krškem 2.50 din za liter.

Vrednost denarja

Na naših borzih smo dobili 10. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaji na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po okoli 449 din.

Sejmi

16. decembra: Videm v brežiškem srezu, Žerovnica pri Cerknici, Turnišče, Slovenska Bistrica, Velika Loka;
18. decembra: Dolna Lendava;
19. decembra: Brežice, Teharje;
21. decembra: Krašnja, Laško.

Drobne vesti

= Razširjenje nadzora na kmetijsko orodje in potreščine. Na osnovi uredbe o nadzoru cen sta minister za trgovino in industrijo in minister za socialno politiko in narodno zdravje odločila, da se nadzorovanje cen v smislu uredbe izvaja tudi za pluge z živinsko vprego, lemeže, brane vseh vrst, priprave za robkanje turščice, škropilnice za trto in sadje, vile, grablje, žvepleni cvet, šivalne stroje za hišno uporabo, cement, semena lucerne, detelje, repe vseh vrst, zelenjave in stročnic, steklo za svetilke in okna, vrvarske izdelke za kmetijsko uporabo, vreče iz konoplje in umetna gnojila vseh vrst.

= Določitev najvišje cene turščice. Po uredbi o prometu s turščico mora določiti banska uprava po zaslišanju urada za nadzorovanje cen prodajne cene turščice in mlevskim izdelkom iz turščice. Banska uprava je postavila po zaslišanju strokovnjakov glede tega predloge, po katerih bi turščica s 14 odstotki vlage stala postavljena na postaji v Sloveniji 304 din. Preprodajalci bi pristeli k tej ceni prometni davek in običajni trgovski zaslužek. Najvišja cena turščičnih mlevskih izdelkov pri prodaji na debelo pekom in trgovcem franko mlin ali skladišče veletrgovca bi bila: za zdrob 470, za moko 383, za otrobe 225 din 100 kg. Pri večjih nakupih bi se dajali pod te cene popusti. Te cene še niso končno določene.

= V naši državi je le malo nafte. Preizkusno vrtanje v okolici Murskega Središča v Medjimurju je pokazalo, da ležišča nafte tam okoli niso izdatna. Naleteli so le na manjše količine nafte in še to v velikih globinah. So-dijo, da so na tem terenu le stranske žile nekega oddaljenega večjega ležišča nafte. Stroški raziskovalnega dela so bili mnogi preveliki v primeri z uspehi, zato so vrtanje ustavili. Zdaj iščejo nafto samo še v okolici Tuzle, toda tudi tam niso imeli doslej večjih uspehov.

= Pitane svinje se ne bodo pocenile. Zaradi določitve najvišje cene turščice, da velja metrski stot skupno s trgovčevim zaslužkom 262 din, baje ne smemo pričakovati, da se bodo pitane svinje pocenile. Pred določitvijo naj-

višje cene novi turščici so bile pitane svinje v Sremu po 16 do 16.50 din za kg žive teže, poslej pa bodo celo nekoliko višje in sicer po 16.50 do 17.50 din. Tako vsaj pišejo razni gospodarski listi. Glede na te trditve pa je treba pripomniti, da so se svinje zadnje čase znatno pocenile na hrvaških sejmi. Tako so na velikem letnem sejmu v Križevcih na Hrvaškem prodajali tako zvane pršutarje po 11.50 do 12 din, špeharje pa po 12 do 14 din za kg žive teže.

Dopisi

IVANKOVCI. Tukajšnji domačin kapetan I. klase g. Ciril Petovar, komandir belovarske orožniške čete se je poročil z gđ. Vlasto Krajnovičevo iz Zagreba. Bilo srečno!

Novice

*** Kraljica Marija botra 15. otroku.** Pred zadnjo nedeljo so imeli v Podgorju pri Slovenjem Gradcu lepo slovesnost. Posesniku Hermanu Matiji in ženi Amaliji v Radušah se je rodilo 15 otrok. izmed katerih še živi devet. Zadnjemu otroku, hčerki Mariji, je bila botra Nj. Vel. kraljica Marija, ki jo je pri krstu zastopal krajevni poveljnik v Slovenjem Gradcu, major Mihajlovič Bora. Pred cerkvijo v Podgorju je bil postavljen v čast kraljičine-mu zastopniku krasen slavolok, pod katerim so odličnega gosta pričakali sreski podnačelnik g. Janko Štadler, ves občinski odbor, galska četa, šolska mladina z učiteljstvom in mnogoštevilno občinstvo. Malo pred določeno uro se je ustavil pred slavolokom avtomobil, iz katerega je stopil zastopnik Nj. Vel. kraljice Marije major Mihajlovič. Tu so ga pozdravili domačini. Major Mihajlovič se je za pozdrave toplo zahvalil ter izjavil, da bo njihove pozdrave vdanosti sporočil na najvišje mesto. Nato so se vsi napotili v cerkev, kjer je bil obred sv. krsta. Po krstu so se starši skupno s kraljičnim zastopnikom in ostalimi domačini gosti slikali.

*** Razstava naše narodne umetnine v Rusiji.** V kratkem bo v Moskvi razstavljena zbirka kakih 15.000 prekrasnih narodnih ročnih del iz vseh delov Jugoslavije. Zbirko je pripravil vneti zbiralec Danilo Popović, ki

F. Gobey:

22

Umor na plesu

»Prosta!« je zajecjal Gaston. »Ne verjamem, da je tolikšna sreča sploh mogoča. Počakala bom, da stric neha govoriti s svojim znancom in ga bom potem še sam vprašal.«

Ni minilo pet minut, da se je preiskovalni sodnik nehal pogovarjati, toda Gastonu se je to zdelo cela večnost. Naposled je le stric prišel k njemu.

»Ali si zadovoljen? Gospa Cambryjeva ti je že vse povedala, kaj?«

»Da bo jutri gospodična Lesterelova izpuščena?«

»Tako je.«

»Torej je njena nedolžnost dokazana?«

»Hm. Kje pa je gospa Cambryjeva?«

»Pravkar je neki plesalec prišel po njo. Upam, da zdaj ne boš imel nič proti temu, če se oženim z...«

»Osumljenko?«

»Ne razumem te. Ali nisi pravkar rekel, da bo gospodična Lesterelova jutri izpuščena?«

»Samo začasno. To ti je gospa Cambryjeva pozabila povedati. Lahko bi si bil pa to sam mislil.«

»Začasno? Kaj pa pomeni to?«

»Za denarno jamstvo.«

»Torej nisi opustil preiskave proti njej?«

»Saj veš, da je dokazano, da je bila na plesu v operi in v loži Orcivalove. Kam je od tam šla, to še zmerom taji. Tudi to veš, da je bodalo njeno. Veš, da smo našli sežgana pisma. Vse to veš. Toda zvedel sem nekaj, kar je nekoliko izpremenilo položaj. Tisto

noč sta dva stražnika našla na ulici de la Villette domino in krinko. Prodajalka v neki trgovini je zatrdila, da je oboje kupila dan poprej pri njej gospodična Lesterelova.«

»V ulici de la Villette? Čudno!«

»Poslušaj me dalje! Stražnika sta mi izprva rekla, da sta našla oboje pozno ponoči in v prvem trenutku sem bil s to izpovedjo zadovoljen. Predvčerajšnjim pa je spet prišel eden izmed obeh stražnikov in rekel, da bi svojo izpoved rad izpolnil. Dejal je, da je malo potem, ko je našel oba predmeta, ura v bližnjem zvoniku odbila tretjo.«

»No, in?«

»Samo tej okolnosti se moraš zahvaliti, da boš jutri lahko videl Berto. Kakor veš, se je zgodil zločin v operi ob treh, in pred to uro so našli Bertin domino na cesti.«

»Če je to res, potem vendar ne moreš več sumničati nje.«

»Dragi moj, pričo je moral nekdo šele nagovoriti k tej izpovedi. Možak je prišel k meni šele čez pet dni svojo izpoved izpopolnit.« Gaston je pomislil:

»To je Nointelovo maslo!«

»Stražnik je dejal, da ga je neki neznanec v kavarni opozoril, da je treba sodniku povedati tudi uro, ko je našel masko, ker je to zelo važno.«

»Jasno!«

»Toda da se dožene njena nedolžnost, je treba...«

»Kaj še?«

»Marsikaj, najbolj pa bi bil potreben do-

kaz, da ni bila večkrat v loži in da se ni med prvim in drugim obiskom preoblekla v drug domino, starega pa odvrгла na cesti. Ne smeš pozabiti, da bi bila morala ona priti v opero ob pol dveh, prišla pa je tja že ob pol ene. Toda vzlic temu sem se odločil, da bom gospodično Lesterelovo izpustil, ker je gospa Cambryjeva zanjo plačala jamščino.«

»Ona je prepričana, da je nedolžna.«

»Meni bi bilo pa vendar ljubše, če se moja bodoča žena ne bi vpletla v to zadevo.«

»Če se ne bi bila vpletla ona, bi se bil vpletel jaz.«

»Ti?«

»Kaj pa bo zdaj z gospodično?«

»Moji ljudje jo bodo skrbno nadzorovali.«

»Ali jo bom lahko videl?«

»Če bo ona hotela, že. Videla jo bo tudi gospa Cambryjeva.«

»Kakšen pa bo konec te žalostne svobode?«

»Če bodo našli drugo žensko, ki je Julijo Orcivalovo umorila, bo Berta oproščena vsakega suma. Če pa je ne bodo našli, bo porota sodila o njeni krivdi.«

»To žensko bomo našli... tu je...«

»Tu na plesu?« se je začudil stric. »Ali si blazen... ali pa zbijaš šale?«

V tem trenutku je potihnula godba. Gospa Cambryjeva se je vračala s svojim plesalcem, od druge strani pa je prišla markiza Barancosova, obkrožena od svojih oboževalcev. Njegovo ime je prav v tem trenutku zamrla na ustnicah Gastona Darcyja... Zdrnil se je in rekel stricu:

»Hotel sem reči, da je morda tu.«

Stric se je nasmehnil in dejal z očetovskim glasom:

»Dragi moj Gaston, časih si premalo re-

je 25 let hodil po srbskih, hrvatskih in slovenskih vaseh ter zbiral narodne umotvore. Dva posebna vagona bosta to zbirko prepejlala v Rusijo. Razstava v Moskvi bo trajala dva meseca. Sovjetski poslanik v Beogradu g. Plotnikov je izjavil, da bo ta razstava prav učinkovita propaganda za Jugoslavijo.

*** Izjava bolgarskih visokošolcev v Ljubljani.** Visokošolsko društvo »Hristo Botev«, ki združuje na ljubljanskem vseučilišču študirajoče Bolgare, nam sporoča, da je imelo 4. t. m. članski sestanek. Govorili so o odnosih med Bolgarijo in Jugoslavijo in sprejeli resolucijo, ki najprej z radostjo ugotavlja, da sta ostala oba bratska slovanska naroda na Balkanu izven vojne, čeprav je ta posegla že tudi v ta del Evrope. Prav tako resolucija z zadoščenjem ugotavlja, da so odgovorni činitelji Bolgarije in Jugoslavije odločno zanikali, kar so nekateri poslanci neugodnega govorili v bolgarskem državnem zboru glede odnosov med Jugoslavijo. Bolgarski visokošolci v Ljubljani bodo tudi v bodoče delovali za čim boljše medsebojno spoznavanje in zблиževanje obeh bratskih narodov. Naposled pravijo Bolgari v svoji resoluciji, da se bodo slej ko prej skrbno izogibali vsakega vmešavanja v strankarsko-politične borbe, sodelovali pa pri vseh akcijah, ki imajo za smoter čim večje prijateljstvo in sodelovanje med Bolgarijo in Jugoslavijo. Zahvaljujejo se tudi ob tej priliki Slovencem za pristrčno gostoljubje, ki so ga deležni v Ljubljani. Prav življenje med nami jih še posebno utrjuje v veri, da se bo misel bratskega zблиžanja Bolgarov in Jugoslovenov čedalje bolj krepila.

*** Večletni načrt za javna dela.** V torek se je začel v kabinetu gradbenega ministra Danila Vulovića velik posvet o javnih delih. Posvetu predseduje minister Vulović sam. Glavna točka dnevnega reda je sestava večletnega načrta za javna dela po državi na račun že večkrat napovedanega velikega notranjega posojila. Javana dela bodo obsegala obnovo naših glavnih prometnih zvez, poplinitve cestnega omrežja, širokopotezna vodno-tehnična in izboljševalna dela in pa prekrbo prebivalstva s pitno vodo. Posebna pažnja bo posvečena tudi elektrifikaciji posameznih banovin. Posveta se udeležujejo tudi načelniki tehničnih oddelkov vseh banskih uprav.

*** Slovenska pesem v norveških gozdovih.** »Koroški Slovenec« prinaša med drugim tudi dopis koroškega slovenskega vojaka iz Norveške, ki piše: »Naj vam, cenjeni bralci

naslikam, kaj mi je bila slovenska pesem v času moje službe na Norveškem. Imel sem prijatelja, ki je tudi koroški Slovenec in s katerim sva po ure kramljala o najini domovini. Ne vem, kako to, da naju je privabljal k sebi posebno norveški gozd, ki tako zelo sliči dobravam najine domovine. Stopila sva med drevje in že sva bila sredi pogovora o dragih domačih, o starših in znanih. V duhu sva stopala po znanih stezah skozi pisane travnike in zoreča polja. Naša zemlja! Kako svet je ta košček najine domovine, posvečen po molitvah, znoju in trudu naših prednikov in naših staršev! Ena strast se je prenašala iz roda v rod, in ta strast je bila slovenska zemlja. Njej so posvečali svoje delo in svoje življenje, svoje skrbi in svojo kri. Za svoj dom so delali noč in dan, zanj so se borili v trdih bojih z neprijatelji. Ta čudna strast po domači zemlji je napolnila tudi naju in kar nehote se nama je nekje iz globin srca izvila pesem: »Kdor ima srce, zna za dom, solze, za slovenske domovine raj. Zanj lo živi, zanjlo hrepeni, njo, le njo bo ljubil vekomaj!« Tiho je donela najina pesem v norveškem gozdu in nad njo je šumelo drevje, kakor da bi pritrjevalo najini pesmi in jo hotelo izročiti vetrovom, da jo ponesejo kot pozdrav na jug med rojake.

*** Zadna pot narodne žene.** Izredno dolga žalni sprevod se je pomikal te dni v Škofji Loki proti mestnemu pokopališču. V grob smo polagali truplo ge. Tilke Pecherjeve, ki je preminila v 69. letu starosti. Rajnka je bila priljubljena v mestu in okolici. Bila je prava Škofjeločanka iz znane napredne in in narodnozavedne Deisingerjeve hiše. Njena roditelja Jurij in Polona sta imela posestvo in gostilno. Mlada Tilka se je poročila s Čehom g. Konradom Pecherjem iz Tabora, ki je bil tiste čase poslovodja špecerijske podružnice Dolenčeve tvrdke iz Kranja. Kot zelo podjetna sta si kupila dom na Mestnem trgu in vodila dolga leta priznana špecerijsko trgovino. V zakonu se jima je narodila kopica otrok, izmed katerih pa žive le štirje, ki so že vsi na samostojnih življenjskih položajih. Pokojnico bomo ohranili v najlepšem spominu!

*** Vprašanje preskrbe s kruhom.** V zvezi z nedavnimi posveti o preskrbi naših mest z živežem objavlja beograjska »Politika« zanimive podatke o porabi moke in kruha. »Politika« piše: »Kaže, da je uvedba enotne ljudske moke pokazala uspehe glede varčevanja. Po zbranih podatkih je v teku zadnjega meseca poraba kruha radi uvedbe enotne ljud-

ske moke kakor tudi zaradi prepovedi prodaje svežega kruha bila zmanjšana za 10 do 20 odstotkov. To daje povod za upanje, da bi se s pomočjo še nekaterih podobnih ukrepov dala čisto zagotoviti preskrba države s kruhom do nove žetve. Novi ukrep bi bil v zmanjšanju odstotka bele moke pri mletju pšenice ali pa naj bi se sploh prepovedala mletev bele moke vsem mlinom razen onim, ki bi s posebnim dovoljenjem dobavljali belo moko bolnišnicam in sličnim ustanovam. Ni še gotovo, ali bodo ti ukrepi uveljavljeni ali pa bo prišlo do drugih ukrepov, ki imajo tudi svoje zagovornike.

*** Zahteve subotičkih Nemcev.** Nedavno je podal subotički mestni svet z županom dr. Lipozenčičem ostavko in bo v kratkem imenovan nov mestni svet, v katerem bodo zastopani tudi Bunjevci. Zdaj poročajo listi, da so se v zvezi z odstopom mestnega sveta sestali tudi voditelji subotičkih Nemcev in izdali posebno spomenico, v kateri zahtevajo zastopstvo Nemcev v novem mestnem svetu. Spomenico so izročili banu dunavske banovine.

*** Smrt najstarejše Laščanke.** Pred dnevi je umrla v Laškem najstarejša meščanka ga. Marija Dovečarjeva. Rajnka se je rodila leta 1851. Njen mož Ludvik je bil v Laškem davčni sluga in je leta 1909. umrl. Pokojna je bila torej že nad 31 let vdova. Imela je deset sinov, izmed katerih jih je doraslo sedem, ki so se vsi tudi udeležili svetovne vojne. Dva sta umrla že pred leti. Vsi so bili preskrbljeni, razen enega, ki je bil vojni invalid. Gospa Dovečarjeva zaradi popolne oslabelosti nog že več let ni mogla zapustiti sope. Kljub visoki starosti je bila do zadnjega bistrega spomina in se je bavila z gospodinjstvom. Blagi ženi bodi ohranjen traen spomin, svojem naše iskreno sožalje!

*** Najstarejša Trboveljčanka.** Te dni je praznovala 80 letnico najstarejša trboveljska občanka ga. Marija Novakova. Rodila se je 8. decembra l. 1860. kot hčerka premogovniškega uslužbenca Ivana Pusta. Obiskovala je še prvo trboveljsko šolo v glažuti, bila je potem kuharica in se je poročila l. 1885. z Antonom Novakom, marljivim premogovniškim delavcem, s katerim je živela v srečnem zakonu 29 let. Dve hčerki in sin so si sami osnovali svoje domove. Ena izmed hčeri je šla v Ameriko. Po moževi smrti je Marija ostala vdova in živi pri svojem sinu Pepiju, že tudi vdovu. Gospa Novakova, zgledna mati in gospodinja, je kljub visoki starosti še zmerom dovoli čila. Še mnogo let!

sen. Bojim se, da boš znal slabo pomagati gospodični Lesterelovi. Verjemi mi, da v tej dvorani morilke ni, pa si misli katerokoli žensko že. Zdaj mi pa dovoli, da se približam svoji bodoči ženi. Ko boš z njo plesal, jo vprašaj, na kakšen način bi se lahko sestal z Berto.

Stric je nameril korake proti gospej Cambryjevi. Gaston pa je sklenil poiskati Nointela, da se mu potoži.

Ko sta se dobila, ga je stotnik takoj vprašal:

»Kaj ti je rekel stric?«
»Berto bo začasno izpustil iz zapor.«
»Živijo! Moj stražnik je torej le odprl usta!«
»Kako moreš to vedeti?«
»Ker sem ga sam nagovoril, naj gre k preiskovalnemu sodniku.«
»Hvala ti, prijatelj... Toda če se bo morala vrniti v zapor?«
»Nikoli! To ti jamčim.«
»Stričeve zadnje besede so bile, da potrebuje katerokoli obtoženko.«
»Izročila mu jo bova,« je veselo vzkliknil stotnik. »Zdaj te pa prosim, da me predstaviš tvojemu stricu in gospej Cambryjevi. Najlepša prilika je to. Potreboval bom v svoji nadaljnji preiskavi še oba. Potem pojdeva v sobo, kjer dele okrepčila...«
»Stopiva, dokler je stric še sam.«

Stric je stotnika pristrčno sprejel in oštel svojega nečaka, da ga ni že prej z njim seznanil. Gospa Cambryjeva je bila prav tako vesela, saj je prebrala v stotnikovih očeh, da tudi on dela za Bertino rešitev. Prosila ga je, naj se oglasi kakšno soboto, ko ona sprejema, na njenem domu.

»Dragi moj,« je dejal stotnik Gastonu, ko sta se šla okrepčevat, »na koncu plesa boš pa doživel šele pravo presenečenje. Markiza bo z menoj plesala četvorko in to bo glavna točka nocojšnje zabave. Razen tega mi je obljubila še en valček povrh.«

»Kaj pa pričakuješ od nje?«

»Na tanek led jo mislim speljati. Težavno ti bo, da bi ostala hladnokrvna, ko bom sprožil svoje topove. Zdaj misli ona na Julijo Orcivalovo prav toliko kakor na svojega rajnega moža.«

»Ali misliš, da je v tebe zaljubljena?«

»Ni še, toda zaljublja bi se, če bi jaz to hotel. Zakaj pa ne? Če se je lahko zaljubila v Golimina! Jaz pa tega ne maram. Hočem biti čisto svoboden, da jo bom tisti trenutek, ko se prepričam o njeni krivdi, lahko brez kesanja poslal tja, kamor je ona mirne vesti poslala Berto.«

»Tvoje besede so kakor balzam na moje rane...«

»Preidiva zdaj na nekaj drugega. Glej Galmierja, kako cmoka tamle za mizo! In Simancasa s tistole debelo Spanko! Videl boš, kako bom z njima govoril!«

»Dober večer, stotnik! Ali bi radi imeli moj prostor?« je hitro dejal zdravnik.

»Hvala, iščem prostor, toda ne vašega. Poleg tega vas prosim, da mi ne rečete stotnik, ker nisva nikoli služila v istem polku, hrušk pa tudi nisva skupaj obirala.«

»To je res... hm... toda zdaj oba služiva markizi Barancosovi...«

»Ne služiva na enak način. Kaj pa je z vašim pijancem?«

»Z mojim... Ne vem, kaj ste mislili reči.«

»No, s tistim vašim ljubeznivim bolnikom,

ki je govoril o dolgem potovanju v družbi z vami in vašim prijateljem generalom.«

»Da, da, se že spominjam. Potem ga ni bilo več k meni.«

»Le še naprej ga zdravite tako dobro, gospod doktor!«

Nointel mu je pokazal hrbet, prav tako pa tudi Simancasu, ki je prav tedaj prišel, da bi ga pozdravil in izpregovoril z njim nekaj besed. Ko sta ostala prijatelja spot sama, je stotnik dejal Gastonu:

»Vidiš, prijatelj, kako delam z njima. To si lahko dovolim, ker je le od mene odvisno, ali pojdeva v ječo ali ne. In obadva to vesta.«

»V ječo? Ali sta markizina sokrivca?«

»Žal nista. Toda druge zločine imata na grbi.«

»Spominjam se, da mi je stric pokazal dan po Goliminovi smrti neko pismo, kjer je bilo govora o nočnih razbojništvih in ropih...«

»Te zločine so opravljali poklicni zločinci po navodilih ljudi iz tako imenovane boljše družbe.«

»Da, ponoči so napadali premožne ljudi.«

»Na primer srečne igralce iz klubov. Glej, ta dva lopova sta bila vsak večer pri kvartanju, toda samo kot gledalca, in odhajala sta iz kluba vselej pred igralci. Zdaj mi je jasna vloga tistega 'pijanca', ki je tako uporno zahteval svojo plačo. Nenadno so oropali ubogega Šarnasa, ki je iz kluba nesel sedemnajst tisoč frankov.«

»Mene so tudi olajšali za dvanajst tisočakov.«

»Nikoli mi nisi tega povedal.«

»Nisem se mogel z ničemer pohvaliti. Malo je manjkalo, da me takrat niso ubili.«

* **Smrt znanega zdravnika.** Te dni je umrl šef-zdravnik sanatorija Leonišča v Ljubljani g. dr. Pavel Krajec. Pokojnik je bil splošno priljubljen. Za svoje zasluge je bil svojčas odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje. Njegovo truplo so prepeljali v Šmihel pri Novem mestu, kjer so ga položili v družinsko grobnico. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* **Tezenska radijska postaja bo kmalu postavljena.** V Maribor so prispeli železni sestavni deli za 110 m visoki oddajni steber za tezensko relejno radijsko oddajno postajo. Stavba tezenske radijske postaje je v sirovem stanju že dozidana. Ko bodo prispeli še oddajne priprave, pa se bo postaja mogla kmalu odpreti.

* **Prenovljena cesta skozi Hudo luknjo.** Od Izliva Pake v Savinjo pod Pohorje sega Saleška dolina. Najozje mesto doseže dolina v divji soteski Hudi luknji, po kateri si je že v davni izbrala pot pohorska Paka. Ob njej je bila že v starih časih pot skozi sotesko, kar je zlasti služilo roparskim vitezom, ki so se vgnezdili ob vhodu v sotesko. Skozi Hudo luknjo se je 1473. leta vračala z bojnega pohoda po Koroškem tudi mogočna turška vojska. Pozneje je Huda luknja zaslovela po veliki podzemski jami, posebno še, ko so skozi sotesko začeli graditi novo cesto. Pobudo za gradnjo je dal nadvojvoda Ivan. Cesta je bila izročena prometu 1829. leta. Nekaj let pozneje so pričeli urejevati podzemsko jamo. Za ureditev se je najbolj zavzemal Janez Vivod, gostilničar iz Spodnjega Doliča, takrat znan narodnjak na štajerskem. Na svoje stroške je uredil poti in jamo razsvetlil z acetilenski svetilkami. Zgrajena cesta, ki so jo dvignili dober meter nad vodno strugo, je z manjšimi popravili služila namenu nad sto let. Poleti leta 1938. se je nad Saleško dolino utrgal oblak in nastala je povodenj, kakršne ljudje v teh krajih še niso doživeli. Najhujše je bilo v Hudi luknji. Ko se je voda unesla, o nekdanji cesti skozi sotesko skoro ni bilo sledu. Še isto leto v jeseni je banovina trasirala skozi sotesko novo cesto. Čeprav je cesta skozi sotesko dolga le nekaj sto metrov, se je gradnja zavlekla skozi dve leti in bo cesta dograjena šele prihodnjo pomlad. Razstreliti je bilo treba mnogo skalovja, ki je grozilo, da se prej ali slej zruši na cesto. Na nekaterih mestih se nova cesta zajeda globoko v skalovje. Nič manjša pa niso bila dela z nasipanjem, saj so cesto dvignili visoko nad strugo Pake. Visoke nasipe so zavarovali z močnimi betonskimi opornimi zidovi. Oba mostova na mestih, kjer

nova cesta križa Pako, pa sta iz železobetona. Vzdržljive nove ceste bodo na pomlad postavili še ograjo.

* **Ena izmed najstarejših Mariborčank je umrla.** V Maistrovi ulici 26. v Mariboru je preminila zasebnica Jera Tlakočerjeva. Dosegla je častitljivo starost 90 let. Bila je ena izmed najstarejših Mariborčank. Blag ji spomin!

* **Samomor dveh Kranjčanov v Trogiru.** V noči na nedeljo sta si v Trogiru vzela življenje dva mlada človeka, menda Slovenca. Prišla sta v petek zjutraj v Trogir in se nastanila v Šoliarjevi gostilni. Pripravila sta se kot zakonca Ivan Mušič in Marija, roj. Recherjeva iz Kranja. Ali je res to, ni bilo mogoče ugotoviti, ker niso pri njih našli nikakih listin. Nesrečna mlada človeka sta se ustrelila. Ko so ju našli, sta bila že mrtva.

* **Pogreb četniške matere.** Te dni je umrla v Beogradu stara gospa Stana Popovičeva, ki je bila znana pod imenom »četniška mati«. Popovičeva je imela tri sinove, ki so se vsi udeleževali v vojnah kot četniki za osvobojenje svoje domovine. Eden med njimi je bil četniški vojvoda, ki je padel kot junak na bojišču. V njeni hiši so našli četniki vedno zavetišče in pa oskrbo, zato je bila Popovičeva med njimi tako priljubljena. Na zadnji poti so ji bile izkazane vojaške časti in četniki so ponesli njeno krsto na pokopališče. Med pogrebi je bilo mnogo vojaških dostojanstvenikov. Četniški materi bodi ohranjen časten spomin!

* **Ogenj v rudniku.** Že več mesecev se širi v podzemlju kočevskega rudnika nevaren požar, ki spravlja v nevarnost glavni podzemski rov. Več zidarjev se trudi, da bi ga omejili ali pogasilo na način, ki je običajen v takih primerih. Zadnje čase je prišlo v Kočevje več strokovnjakov in delavcev, ker je njihova pomoč nujna in potrebna. Trajalo bo še nekaj tednov ali celo mesecev, preden bo ogenj pogasjen. Gašenje je zelo naporno in nevarno delo.

* **Plin ga je usmrtil.** Pretekli teden je bil po zasneženih Kočevski hud mraz. V hiši g. Butine blizu Rinže stanuje delavec Terčič z dvema sinovoma. V noči na soboto si je bil oče zakuril v peči z ogljem, sinova pa sta v sosedni sobi nasula gorečega oglja kar v posodo in jo postavila zraven skupne postelje. Peč v sobi, kjer je spal oče, nima zveze z dimnikom. Vsi trije so zaspali. Proti jutru se je zbudil starejši sin in ves ometen planil v hudi slutnji na prosto. Rešil se je še ob pravem času. Dvanaistletni mlajši sin

je bil obrnjen naravnost proti tlečemu oglju in strupeni ogljikov monoksid mu je vzel mlado življenje. Očeta bi bila neprevidnost tudi kmalu stala življenje. Močno se je zastupil in je še vedno hudo bolan, a bo menda ostal pri življenju.

* **Smrtna nesreča v planinah.** V Prtovcu je izgubil življenje delavec Šefkija Marovac, doma iz Novega Pazara v zetski banovini. Kako se je nesreča zgodila, se ne da natančno ugotoviti. Zdi se, da je Marovcu na strminah spodrsnilo in se je prekotatil preko skal. Morda bi mu bilo mogoče še pomagati, če bi ga bili takoj našli.

* **Drava je prinesla utopljenca iz Beljaka.** V Selnici ob Dravi je pred dnevi naplavila Drava na falskem jezu truplo starejšega moža. Truplo je bilo skoro golo. Poznali so se n anje mtudi sledovi udarjanja ob kamenje, iz česar sledi, da ga je voda prinesla od daleč. Ker ga nihče ni prepoznal, so ga pokopali med neznanci. Zdaj se je posrečilo na podlagi ure in vzorcev obleke utopljenca ugotoviti njegovo istovetnost. Truplo je prinesla reka od Beljaka. Po navadi odlaga reka svoje žrtve dosti prej, toda zadnji mesec je bila voda silno visoka in tako se je zgodilo, da je prinesla tega utopljenca iz Beljaka. Piše se Ivan Kolina. Bival je na Bregu v občini Rožku pri Beljaku, pristojen je pa v Radovljico na Gorenjskem. Bil je upokojen višji sodni pisarniški oficial in je živel stalno v Beljaku, kjer je imel družino in lepo posestvo. Kolina je bil zaveden Slovenec. Zadnje čase je bil močno zamišljen in je kazal znake duševne zmedenosti. Očitno so vplivali nanj dogodki iz njegove okolice, ker si je vedno domišljjal, da ga bodo zaprli in mu vzeli posestvo. 10. novembra je šel od doma v smeri proti Dravi. Domači so šli kmalu za njim, a je bilo že prepozno. Nesrečnež je v duševni zmedenosti poiskal smrt v valovih reke, ki ga je potem prinesla na slovensko zemljo.

* **Huda železniška nesreča blizu Sevnice.** Predzadnji torek se je zgodila huda železniška nesreča pri postaji Blanci. S tira je skočilo osem vagonov tovornega vlaka. V četrti p a se je na progi Zagreb—Zidani most spet pripetila huda železniška nesreča, ki je terjala tudi dve človeški življenji. V četrti p a se je na progi Zagreb—Zidani most tovorni vlak in kake štiri kilometre od Sevnice trčil v tovorni vlak, ki je drvel s polno paro nasproti po istem tiru. Posledice so bile hude. Obe lokomotivi sta se zarinili druga v drugo, obenem pa je s tira skočilo 16 vagonov obeh vlakov. Vagoni so bili naloženi s

»Ali bi lopova spoznal, če bi ti ga pokazal?»

»Ne bi ga, ker sem takoj izgubil zavest. Spominjam se pa, da me je takrat Simancas vprašal, ali imam s seboj orožje, potem pa se je s svojim vozom odpeljal naprej.«

»Vidiš, vidiš, to bi nama utegnilo še kdaj pomagati.«

»Morda.«

»Kdaj pa je bilo?»

»Tisto noč, ko sem se prvič srečal z Berto.«

»Ko se je Golimin obesil?»

»Da, prav tisto noč.«

»Zdaj mi je vse jasno. Odpustila sta razbojnika, ker mislita, da bosta zdaj lahko iz markize molzla denar.«

»Zakaj pa ju ne prisiliš, da bi markizo prijavila?»

»Za to je še prezgodaj. Zdaj še ne bi marala zaklati kokoši, ki jima nese zlata jajca. Hočem, da bo markiza meni sama priznala zločin.«

»Dvomim, da bi se ti to moglo posrečiti.«

»Potrpi, da bo konec kotiljonske četvorke.«

»Spet ta kotiljon! Naj bo! Kaj misliš, kakšna bo gospa Cambryjeva proti Berti?»

»Najbrž ne več tako dobra in odkrita kakor pred umorom v operi. Stric bo vplival nanjo.«

»Toda tudi stric je prepričan, da je bilo več žensk v loži.«

»Torej govori tudi on v njeno korist.«

»Še celo jezi se na gospo Majoré, ki je odgovarjala tako, da so bile njene besede brez repa in glave.«

»Vendar pa bi utegnilo biti zelo koristno, če bi stavili na preizkušnjo markizo in gospodično Lesterelovo...«

»Na kakšno preizkušnjo?»

»Sodnik naj bi obema naročil, da se oblečeta v domino in si dasta krinko na obraz. Potem naj bi obe pokazali čuvarici lože, pa bi morda ona lahko po postavi, obleki ali čem drugem se spomnila, katera izmed obeh je poslednja stopila v ložo gospodične Lesterelove.«

»Tvoja misel je imenitna in jaz bom...«

»To povedal stricu? Še prezgodaj je. Zdaj le bo pa četvorka. Jaz moram iti po markizo!»

Gaston je poiskal gospo Cambryjevo.

»Tega plesa nisem oddala. Če hočete, je lahko vaš. Menila se bova o Berti.«

»Ona vas bo blagoslovljala.«

»Najprej mi zdaj poiščite prostor pri plesu.«

V tem trenutku je prišel mimo Nointel, ki je pod roko vodil markizo Barancosovo. Domenili so se, da bodo pri četvorki sosedje.

»Lepa je ta markiza,« je dejala gospa Cambryjeva, ko sta spet ostala sama. »Gospod Nointel ji je očitno zelo všeč.«

»Ne vem,« je odvrnil Gaston.

»Če se bosta vzela, bosta lep par.«

Tedaj je spet zaigrala godba. Pri prvi sliki četvorke je Gaston dejal svoji plesalki:

»Žal bodo gospodično Lesterelovo jutri le začasno izpustili. Njena nedolžnost še ni dokazana.«

»Dokazana bo!»

»Da, toda stric za vsako ceno zahteva morilca ali morilko.«

»Ali vam je to rekel?»

»Pred nekaj minutami.«

»Morilka mu je ušla. Naj se sprijazni s to mislijo. Če stric ne bi verjel, da bo Bertina

nedolžnost dokazana, ji zdaj ne bi odprl vrat ječe.«

»Dvomim. Stric govori tako odločno...«

»Ali nič ne računate na moj vpliv pri njem?»

»Vi ste dober angel!»

»To nisem. Toda rekla bom vašemu stricu, da bom šele takrat postala njegova žena, ko bo podpisal listino, s katero se odreka nadaljnjemu zasledovanju gospodične Berte Lesterelove. Verjemite mi to!»

Ko se je začela tretja slika, ji je rekel Gaston:

»Presrečen sem, da boste postali moja sorodnica. Za denar mi nikoli ni dosti bilo in po stricem premoženju nisem hrepenel. Srečen pa bom, ker bo moja bodoča žena dobila v vas dobro zagovornico pri mojem stricu.«

»In zmagali bomo! Srečna sem, da ste ostali pri svoji odločitvi; drugače bi bila Berta zelo žalostna.«

»Ali mislite, da me ona ljubi?»

»In še kako! To dobro vem. Srečni boste njo.«

»Zadnjič mi je pri vas rekla, da ne more postati moja žena.«

»Takrat še ni dobro poznala vaših čustev. Toda danes... danes je vse to drugače. Morda vama bo zmerom odprta.«

»Ali bo moj stric na to pristal?»

»Jaz mu bom stavila to za pogoj, če bo hotel, da bom pred oltarjem rekla »da«. Pristal bo! Toda pazite, pri plesu sva zaostala. Vaš prijatelj vas hoče kar prebosti z očmi. Pohitite, drugače bo markiza še mislila, da dvorite svoji bodoči strini.«

(Dalje)

premogom, apnom, turščico in jajci. Del blaga je uničen, vendar je še večja škoda na železniškem materialu. Obe lokomotivi sta namreč tako zbiti, da ju najbrže ne bodo mogli postaviti na lastne kolesa, temveč ju bodo morali naložiti na vagone in odpeljati. Ena lokomotiva je najmodernejša. Prevrnjeni vagoni so polomili več brzojavnih drogov in je bil telefonski in brzojavni promet nekaj časa prekinjen. Ves promet je bil seveda na tej progi prekinjen in so morali brze vlake usmeriti preko Karlovca. Pri nesreči sta bila ubita strojevodja Jože Koritnik in kurjač vežbač Jože Jerom, oba iz Maribora, a v bolnišnico so morali prepeljati hudo ranjenega kurjača Fureka in nekoliko laže ranjenega vlakovodjo Pukmana, oba iz Maribora. Vzrok nesreče še ni povsem pojasnjen. Dejstvo je, da je proga, ki je samo enotirna, stalno preobremenjena, z njo vred pa vse osebje, ki komaj vzdržuje naporno službo. Poleg tega povzročajo osebju največje težave neprestane zamude vlakov, ki so postale kar pravilo. Glede na stalno množče se nesreče na progi Zagreb—Zidani most, ki jim je edini vzrok preobremenjenost proge, bi bil res že skrajni čas, da začno graditi na njej drugi tir.

* **Smrt v plamenih.** V gradu Mokricah, ki je last zagrebske nadškofije, izvršuje mizar-ska dela Josip Krašin, mizar-ski mojster iz Ključa na Hrvatskem. Pri delih je bil te dni zaposlen tudi njegov vajenec Alojz Jakovina iz Ključa, ki je v času zaposlitve stanoval v gradu. Te dni je hotel Jakovina zaku-riti v peči svoje sobe. Ker ni hotelo goreti, je fant iz pločevinaste kante vlil na polena polituro. V trenutku je bušnil velik plamen, razneslo je kanto in razlilo, tekočino po njem, da je bil takoj ves v plamenih. Nesre-čo je opazil upravitelj graščine, ki je nesre-čnega takoj odpeljal v bolnišnico, kjer je poškodovanec kmalu v hudih bolečinah izdihnil.

* **Drzen vlom v gostilno.** V nedavni noči so neznanci vdrl v gostilniške prostore gosp. Roglja Alojzija v Trebnjem. Tatovi so iskali denar, a ga niso našli. Zato so odnesli sama živila in več kosov manufakturnega blaga. Za vlomilci ni sledu.

* **Spet smrtna nesreča na lovu.** Celjski ve-letrgovec Daniel Rakusch je priredil v ne-deljo v svojem lovišču v Košnici pri Celju lov na zajce in srne. Ko je popoldne prite- kel jazbec proti mestu, kjer je stal šostanj-ski zdravnik dr. Lichtenegger, je ta pomeril vanj in ga obstrelil. Ranjeni jazbec je te-

kel po hribu navzdol v dolinico, kjer je stal 51letni celjski zobni zdravnik dr. Bruno Sad-nik. Dr. Sadnik je s puško v roki pohitel za jazbecom. Ko je bil lov končan, so lovci pogrešili dr. Sadnika. Šli so ga iskat in ga našli mrtvega. Ko je tekel za jazbecom, se mu je morala po naključju sprožiti puška in naboj je nesrečnega lovca usmrtil.

* **Velik vlom v denarni zavod.** V noči na ne-deljo so neznani vlomilci vlomili v blagajno Zadržne hranilnice v St. Petru pri Novem mestu in odnesli 18.000 din. O vladu so bile obveščene bližnje orožniške postaje in ljub-ljanska policija.

* **Roparji odnesli iz cerkve ciborij in mon-štranco.** Pri Sp. Sv. Kungoti so predzadno nedeljo zjutraj odkrili cerkven rop, ki je razburil vso župnijo. Ko je prišel zjutraj cerkvenik pripravljat oltar za sv. daritev, je opazil, da je bil tabernakelj s silo odprt, svete posode pa so iz njega izginile. Takoj je odhitel po g. župnika, ki je nato ugotovil, da so tatovi svetišče oropali. Monštranca in ciborij sta bila oba napravljena iz srebra in pozlačena. Zadevo preiskujejo zdaj orožniki.

* **Razbojnikl do vdrli v kmečko hišo.** Pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju so doživeli v Gornikovi hiši strašno noč. Nenadno so se pojavili v hiši razbojnikl in med streljanjem s samokresi grozili domačim, da jih bodo po-bili, če jim ne izroče denarja. Domači so za-man zatrjevali, da nimajo denarja. Medtem ko sta dva razbojnika strahovala domače, je tret-ji prebrskal vse kote in omare. Naposled so se razbojnikl prepričali, da v hiši nimajo ni-česar, kar bi bilo vredno vzeti, in izginili v temno noč. Domači jih niso mogli spoznati. Orožništvo vodi preiskavo.

* **Razbojnik Radivojevič obešen v Osijeku.** Te dni so v Osijeku obesili razbojnika Bog-dana Radivojeviča, ki je oropal in umoril starega trgovca Kohna in njegovo ženo v družbi z Gjurom Müllerjem. Okrožno sodi-šče ga je obsodilo na smrt. Müllerju, ki je bil tudi obsojen na smrt, je stol sedmorice v Zagrebu znižal kaznen na dosmrtno robijo. Radivojevič je štel šele 27 let. Radivojeviča je obesil krvnik Hart na dvorišču sodne pa-lače.

× **Odkrili so dve skrivni radijski postaji na Norveškem.** Policija v Oslu je odkrila dve skrivni radijski postaji, ki sta sokrivi, da so vrgli Angleži bombe na vojaško važne zgrad-be na Norveškem.

Popotnikova torba

Ivanjkovsko pismo

Ivanjkovci, decembra

Pred dnevi je preminila v 83. letu starosti gospa Ludovika Janžekova. Pred 45 leti se je poročila na Dunaju z tukajšnjim ro-jakom pehotnim majorjem Lovrom Janžekom. Bila je iz znane glasbeniške rodbine Wag-nerjeve, katero ime je tudi nosila kot de- kle. Bila je izredno veselega značaja in splo-šno priljubljena. Najljubša reč ji je bila njen lepi klavir. Njeno krsto je krasilo mnogo vencev in cvetja. Pokopana je bila ob lepi udeležbi na svetinjskem pokopališču. Tukaj-šnja gasilska četa jo je polnoštevilno sprem- ljala na zadni poti. Blag ji spomin!

Na svetinski šoli se vršita kmetijski in gospodinski tečaj.

Vino je tako razprodano, kakor še ni bilo nikdar. Cene se gibljejo nad 10 din za liter. Boljša kakovost doseže tudi 14 din. Staro vino je celo še dražje. Žal le, da je bil pride- lek izredno majhen.

Skrbi glede prehrane in preskrbe s pe- trolejem in kurjavo nas precej tarejo.

Ženski vestnik

Kako je treba prati volneno blago

Za pranje belih volnenih oblek razreži be- neško milo na drobne koščke, ki jih nato po- pari z vrelo vodo in premešaj, da se spene. Ko se voda dovolj ohladi, opereš v tej milnici obleko, nato jo v mlačni vodi oplakneš, v senci posušiš in še pol mokro zaviješ v blago in polikaš.

Če ali sploh svetlo volneno blago se ne skrči, če dodaš milnici eno ali dve žlici sal- miakovca. Blago dr. i čim manj.

Črno volno najbolje opereš v prekuhani brš- ljanovi vodi. Z milom pri tem lahko skopariš, ker se voda rada peni.

Volneno blago nežnih barv očistiš, če ga pereš v mrzli krompirjevi vodi. Za eno obleko računaj poldruči do dva kilograma sirovega olupljenega nastrganega krompirja, ki ga po-

»Vse bomo pojasnili!« je odgovoril Ivan in gorinil mladenko z njenim slugo skozi vrata. Stražmojster je bil tako prisiljen napraviti prostor. To so porabili štirje lažni kozaki, stopili v stražnico in naglo zaklenili vrata.

V stražnici so bili trije stražarji. Dva iz- med njih sta ležala na ležišču in smrčala. Tretji je sedel za mizo pogobljen v velik povezek aktov.

»Kdo vam je ukazal prijeti to damo?« je ponovil stražmojster besno. Njegove oči so se svetile ko blisk.

»Moj predstojnik! Tu je ukaz za areta- cijo,« je odgovoril Ivan strumno stoje.

Izročil mu je večkrat zganjen papir. V trenutku, ko se je Kratkin sklonil, da bi pogledal papir, je pritisnil student revol- ver na stražmojstrov srce.

»Samo zavpij, pa bo po tebi!«

Na isti način je zagrozil poglavar stražar- ju, medtem ko so se Dimitrij, voznik in pa- stirji vrgli na speča stražarja in ju zvezali.

»Kaj pomeni to?« je zajecel stražmojster ves bled in proseče pogledal tujo damo.

»To pomeni, da boste mrtvi, če se ne vda- te,« je hladnokrvno odgovorila mladenka.

»Ali me hočete uničiti, grofica?«

»Če se daste brez odpora zvezati, se ne bo ne vam, ne vašim zgodilo nič zlega!«

»Najprej moram vedeti, kaj hočete od me- ne!«

»Dovolj je besed!« je zakričal poglavar. »Če ne bi bila ta gospodična tu, bi te že poslal na oni svet! Zdaj pa na delo!«

Zdaj so zgrabili stražmojstra in ga obvla- dali. Ni se upal upirati, ker je Ivan nepre- stalno držal revolver naperjen proti njemu.

EMILIO
SALGARI

28

IZGNANCI

Ulice so bile prazne. Iz nobene izmed hiš ni prihajala luč. Dobri prebivalci Haracain- ska so globoko spali. Med njimi tudi policijski šef, ki se je čisto zanašal na bednost svo- jega stražmojstra.

Ko so prijezdili na tržni prostor, je pogla- var, čigar oči so vse videle, nenadno ustavil konja.

»Kaj je?« je vprašal Ivan tiho.

»Kozaki!«

»Grom in peklo!«

»Samo dva sta! Naprej, njima bomo že kos!«

Komaj so bili jezdec na oni strani trga, sta prišla do njih oba kozaka.

»Halo, tovariši, kam?«

»Na policijo!« je rekel Ivan.

»Z jetnikoma? Odkod prihajate?«

»Iz Kiahte.«

»Ali sta nevarna zločinca? Naj morda zbu- dimo policijskega šefa?«

»Ni potrebno. Samo jezil bi se! Izročili ju bomo stražmojstru Kratkinu!«

»Zbogom!«

Medtem ko sta se vojaka spet postavila na stražo, so krenili jezdec na malo, ilovnato cesto, ki je držala k policiji.

»Ali nam ne sledita?« je vprašala Marija z lahno tresočim se glasom.

»Ne, ne!« jo je pomiril Fedor, ki je bil zad- ni v četici.

»Ne bi utegnili alarmirati druge, če bi ho- tela to storiti!« je rekel Ivan.

»Tudi jaz bi jima prej posvetil, preden bi kaj takega mogla storiti!« je dejal poglavar.

»Z nožem v roki bi ju usmrtil!«

Tedaj se je pojavilo na koncu male ulice nekaj jezdecov, ki so doslej negibno stali pod nekim starim obokom.

»To so naši ljudje!« je pojasnil poglavar.

»Ali ste videli straže pred policijo?«

»Nikogar!«

Obstali so pred mračnim poslopjem, ki je stalo čisto v temi. Vsi so razjahali konje.

»Skozi špranjo v oknu vidim znotraj luč in čujem glasove!« je rekel Dimitrij.

Poglavar je udaril s puškinim kopitom po vratih.

Zaslišal se je neki ropot in nato so se bli- žali počasni koraki vratom.

»Kdo trka?«

»Kozaki,« je odvrnil student.

»Leteča straža?«

»Ne, transport jetnikov!«

»Postopači?«

»Ne, gospod stražmojster, jaz sem s svojo gospodarico!« je vzkliknil Dimitrij z žalo- stnim glasom. »Pravkar so naju prijeli v naši hiši!«

Vrata so se odprla. Kratkin se je pojavil na pragu in začel divje kričati:

»Kdo se je drznil aretirati vaju? Na čiga- vo povelje!«

liješ z nekaj litri vode. Vodo večkrat preliješ in premešaš, čez eno uro pa precediš skozi sukno. Krompirjevo vodo nato s primerno količino vode razredčiš in obleko v njej zmencaš. Posebno temeljita moraš biti s šivi in robovi. Nato izplakneš v čisti vodi. Na pol posušeno blago zviješ skupaj in zlikaš z vročim likalnikom. Podložiti moraš blago.

Temno volneno blago, ki za barvo ni občutljivo, lahko pereš v mlačni sodasti vodi, ki si v njej raztopila nekaj maznega mila. Da se ne skrči, dodaš vodi žlico salmiakovca.

Za kuhinjo

Dobri rogljički iz testa s sirom. Deni na desko 37 dekagramov bele moke. 32 dekagramov dobro odcejenega svežega domačega sira, 17 dekagramov surovega masla in kakke druge dobre masti, 14 dekagramov sladkorja, malo limonove lupine in ne pecilni prašek. Vse to dobro sesekljaj in z valjarjem zmečkaj. Nato prideni dva rumenjaka in osminko litra kisle smetane. Če nimaš jajc, lahko rumenjake opustiš. Napravi urno testo pokrij in pusti ga pol ure počivati na hladnem prostoru. Potem ga razvaljaj za nožev rob debelo, razreži ga v četverkotnike, deni v sredo vsakega pol žličke orehovega nadeva ali pa marmelade. Zavij v rogljičke (kifelce), pomaži z beljakom in jih speci lepo rumeno. Orehov nadev napraviš takole: Zmleto orehe popari z vrelim mlekom, osladi s sladkorjem in dodaj čisto malo cimeta.

Pečeno koštrunje stegno. Dobro operi koštrunje stegno, odstrani mu maščobo in ga na drgni s soljo. Potem zelo na drobno stolci vršiček timeza, vršiček majarona, dve zrnčesna in za nožev vrh kumne. V tej stolčeni snovi povaljaj na drobne, podolgovate koščke zvezano prekajeno slanine in pretakni stegno z njo. Nato stegno položi v dolgo ponev, polij z vročo mastjo, prideni košček korenja, malo zelene in petršilja in nekaj zrn popra. Peci približno dve do tri ure. Med pečenjem stegno pridno polivaj z juho. Ko je dosti pečeno, poberi maščobo in prilij malo juhe. Nato zreži meso na lepe kose in precedi nanje sok.

Jabolčni pečenjak. Zmešaj v lončku pol litra mleka, tri rumenjake, dve žlici kisle smetane, kavno žličko soli, dve žlici sladkorja, malo limonove lupine in tri osminke litra moke. Ko je gladko raztepeno, primešaj od treh beljakov trd sneg in tri kisle, olupljene, na drobne kocke zrezane in z eno žlico

sladkorja posuta jabolka. To vlij na razbeljeno maslo in peci v pečici. Ko je pečeno, zdrobi z vilicami in posuj s sladkorjem.

Praktični nasveti

Snežno belo perilo dobiš na več načinov. Pest čistega boraksa skuhaš in prilij vodi za pranje. Ta množina zadošča za 30 litrov vode. Skupaj s perilom kuhaš nekaj koščkov olupljene limone. — Dobro zdrobljene jajčne lupine so prav tako izvrstno sredstvo, ker imajo v sebi dosti apnenca. Najprej moraš odstraniti kožico v lupini, potem lupine stolci v možnarju in daj prah v vrečko, ki jo obesiš v kotel z vrelo vodo.

Svetlobo nosu lahko odpraviš. Pa ne s pudrom, kakor mnoge ženske delajo. S pudrom dosežeš nasprotno. Kakor hitro namreč puder odstraniš, se nos sveti še bolj ko prej. Kako pa pridemo temu usodnemu lesku do živega? Zelo preprosto: z mastjo! Toda ne namaži se takrat, ko greš ven. Preden ležeš spat, si z dobro kremo namaži ves obraz z nosom vred, nato si ga rahlo zmasiraj, otri tolščo z mehko krpo in se umij s hladno vodo. Tudi če si trudna, tega ne opusti, če ti je do lepote.

Zdravila proti hripi in prehladu. Zoper hripa je priporočljiv lipov čaj. Če kašljamo, dodamo močnemu žavbelinovemu čaju nekaj jesiha in popijemo vsake pol ure polno žlico te pijače, ki naj bo čim toplejša. Pri vseh obolenjih sluznic v ustih in grlu je zelo učinkovito pogosto grgranje borovničevega soka. Ovitek iz skuhanega in iztisnjenega krompirja, ki si ga položimo okrog vratu, preden se vležemo, dela čudeže v primeru hripavosti in bolečin v grlu. Proti hripavosti in nahodu učinkuje imenitno tudi rmanov čaj, ki ga pijemo zjutraj in zvečer.

Kako spoznaš, ali je kokoš mlada. Mlada kokoš in mlad petelin imata lepe gladke blede ali rumene noge, majhne in komaj vidne proge. Stara kokoš in star petelin pa imata hrapave noge in dolge ostre ostroge. Mlada kokoš in mlad petelin se ločita od stare živali tudi po tem, da imata na koncu hrbtenice na vsaki strani kosti lahko ukrivljive (hrustančaste), medtem ko je to okostje pri stari živali trdo.

× Ameriški državljani v kanadski vojski. Po uradnih kanadskih podatkih služi v kanadski vojski prostovoljno zdaj že 2500 državljanov Zedinjenih držav.

Iz Prekmurja

Spomenik prekmurkim književnikom izročen v varstvo občine. Po načrtu arhitekta g. Novaka je meddruštveni odbor v Murski Soboti postavil lep spomenik prekmurkim književnikom. Na majhni slovesnosti je šef borze dela g. Kerec te dni izročil spomenik v varstvo mestne občine. Po je g. župan sprejel spomenik v varstvo občine, je naglasil, da ga sprejema kot dokaz slovenske kulture na prekmurskih tleh.

Umetnostna razstava v Murski Soboti. Na državni praznik je bila v Murski Soboti v »Stari kavarni« pod pokroviteljstvom Prekmurskega muzejskega društva odprta umetnostna razstava dveh mladih prekmurskih slikarjev in enega kiparja. Razstava, ki je ena izmed prvih te vrste v Prekmurju, obsega slike akademskega slikarja Karla Jakoba iz Lipovcev in samouka Stefana Sagadina iz Beltincev in kiparska dela Franca Kührarja iz Rankovcev. Umetnostna razstava bo odprta do 15. t. m.

Železničarska hiša v Murski Soboti dograjena. Društvo za zgradbo železničarskih stanovanjskih hiš je tudi v Murski Soboti postavilo za svoje člane veliko stanovanjsko hišo. V stavbi je 12 lepih stanovanj in je zgradba največja stanovanjska hiša v Murski Soboti. Stroški za zgradbo so preračunani na poldrug milijon dinarjev.

Ogenj v Ivanovcih v Prekmurju. Nedavno ponoči je nastal ogenj v gospodarskem poslopju posestnika in mizarja Josipa Ficka v Ivanovcih. Poslopje, ki je bilo napolnjeno s slamo, senom in deskami, je ob hudem vetru zgorelo do tal. Gasilci so imeli polne roke dela, da so rešili stanovanjsko hišo, ki je komaj pet metrov oddaljena. Prizadeti posestnik ni bil zavarovan.

Krava je usmrtila posestnika. 64letnega posestnika Stefana Baleka v Bakovcih je sunila krava z rogom v trebuh. Prizadejala mu je hude poškodbe v drobovju in stari mož je za posledicami umrl.

Devet let za uboj. Dne 26 oktobra sta se sprla uslužbenca pri g. Benku Bertičič in Jurglič. Bertičič je med preprirom svojemu tovarišu zasadil nož v prsa in Jurglič je med prevozom v bolnišnico izdihnil. Za svoje dejanje se je Bertičič zagovarjal pred velikim senatom murskosoboškega sodišča, ki ga je obsodilo na devet let robije. Obtoženec se je pritožil zaradi previsoko odmerjene kazni.

»Izročite mi jetniške ključel« je ukazal Halek.

»Nimam jih!« je vzdihoval Kratkín.

»Preišči njegove žepel« je zaklicala Marija svojemu slugi.

Poljak je privlekel velik ključ iz stražmojstrovega žepa.

»Ta ključ je uporabil, ko nam je odprl ječo.«

Medtem ko sta pastir in Fedorov stražila zvezance, so šli ostali s svetilko na hodnik, da odprejo težka železna vrata jetniške celice.

V ozadju velikega, temnega, umazanega prostora sta ležala na kupu slame oba jetnika.

»Sergej!« je vzkliknila Marija, ki je nestrpno dočakala na trenutek, ko se bo mogla vreči bratu na prsi. »Gospod Storm!

Ko sta jetnika zaslišala ženski glas, sta vrgla raz sebe strgane odeje in skočila pokoncu.

»Marija, draga sestra! In Ivan! Hvala Bogu, da ste živi.«

Stari Dimitrij je dobil solze v oči, ko je bil priča tako veselega svidenja.

»Zdaj pa čim hitreje proč,« je posvaril poglavar, »da nas ne presenetijo!«

»Ali sva res svobodna?« je veselo vzkliknil polkovnik.

»Tudi meni to ne gre v glavo!« je dejal Storm in se globoko oddahnil, kakor bi se mu bil odvalil težek kamen od srca.

Vasiljev in Storm sta sledila rešiteljem, ne da bi bila kaj povpraševala, kako se je vse zgodilo.

»Pustite nepridiprave zvezane in zaklenite

policijsko poslopje!« je rekel poglavar stražnikom.

Hiteli so na prosto. Kakšnih dvajset Halkov, ki so bili na straži tam okoli, se jim je pridružilo v pričakovanju novega povelja.

»Ali ni nikjer kakega sumljivega človeka?« je vprašal poglavar.

»Nikogar ni!«

»Zdaj pa hitro privedite naše konje!«

Konji dirkači so bili kmalu na licu mesta in družba jih je zasedla.

V diru so odjezdili.

Na tržnem prostoru sta še zmerom stala oba kozaka. Ko sta zagledala četico jezdecev, sta planila proti njej in zaklicala:

»Stojte!«

»To bi vama bilo všeč, kaj ne?« jima je posmehovaje rekel poglavar. »Jezdite dalje in ne brigajte se zanju!«

Šestindvajset konj je kakor plaz zdirjalo mimo njih.

»Priganjajte konje!« je zapovedal poglavar. Kakor veter je hitela četica skozi mesto.

Zadnje hiše Haracainska so bile že za begunci. Tedaj je poglavar Halkov naglo ustavil konja in presenečen vzkliknil.

Dolga, temna črta je zapirala pot, držečo v stepe.

»Kaj je?« je vprašal Sergej, ki je jahal ob strani halkovskega poglavarja.

Cepprav se je mesec skril za oblaki, je v črni črti spoznal četo jezdecev. »Kozaki švadron?«

Poglavar pastirjev se je zasmeljal.

»Ne eden, več švadronov je! Pa to niso kozaki, temveč moji prijatelji iz puščave. Poslal sem bil sle k njim in sem se že bal, da ne bodo prispeli o pravem času. Moji prijatelji ho-

čejo obračunati s kozaki. Gorje njemu, ki napravi Halke za sovražnike!«

»Kaj pa nameravate?« je napeto vprašal Sergej.

»Moji bratje si hočejo priboriti črede, katere so jim bile vzete. Moje ovce ne bodo za hrano volkom belega cara.«

Poglavar se je na sedlu postavil pokoncu in glasno zaklical: »Pridite, pastirji puščave, in maščujte sramoto, ki je bila storjena našim plemenskim tovarišem!«

40. poglavje.

KAZNOVANJE IZDAJALCA

Na poglavarjev poziv se je množica jezdecev začela premikati. Bilo jih je najmanj tri sto. Vsi so bili dobro oboroženi s puškami, sablami in sulicami.

Njih obleke niso bile enotne, temveč prav različne. Nekaj izmed njih je bilo oblečenih le v kože roparskih zverí, zaradi česar so bili videti strahotni. Drugi so imeli na sebi ohlapne suknjiče iz raskavega, modrega platna in ohlapne hlače z gumbi. Mnogi izmed njih so imeli na glavah železne čelade, ki so bile stare pač že stoletja.

Vodja jezdecev je prijahal bliže.

»Sledili smo tvojemu pozivu!« je rekel poglavarju. »Ali je res, da ti je bila živina ukradena, da je dvanaest tvojih ljudi padlo in da so štiri vaše žene ugrabili?«

»Res je!«

»Dobro! Glava za glavo je zakon puščave!«

»Hvala vam! Skupaj bomo napravili maščevalni pohod! Najprej pa bom še svoje prijatelje spravil čez mejo!«

K polkovniku obrnjen je nadaljeval: »Deset jezdecev vam bom dal za spremstvo. Ob kitaj-

Staro ženico sta opeharila. Pes stare zabečnice Marije-Krambergerjeve je prosto tekal po cesti in ugriznil Ivana Grofa iz Veličan. Krambergerjeva je neznatno rano izprala in dala Grofu odškodnino, ker ni hotela imeti opravka s sodiščem. Mislila je, da je s tem zadeva urejena. Grof pa je videl strah stare žene pred sodiščem in si je skupno s prijateljem Jakobom Paničem izmislil zvijačo, da bi izsilil od žene čim večjo odškodnino. Panič je prišel najprej k ženi z novico,

da je moral Grof v bolnišnico. Izsilil je od nje manjši znesek. Kmalu nato je spet prišel z vestjo, da so Grofu odrezali nogo. Nazadnje pa ji je rekel, da je Grof umrl in da je že pokopan. Krambergerjeva je vse to verjela in plačala večje zneske. Prevara pa je naposled le prišla na dan in Panič je moral z Grofom pred murskosoboško okrožno sodišče, kjer sta bila obsojena, in sicer Panič na šest mesecev, Grof pa na pet mesecev strogega zapora.

Pomagajmo Halozam, ki so najubožnejša slovenska pokrajina

Haloze so nizko gričevje, poraslo z vinsko trto, le v dolinah je nekaj orne zemlje. Malo večjih posestnikov je v Halozah le malo. V večini so to družine, ki imajo poleg skromnih kočic svoje vinograde, in pa viničarji, ki živijo od dela v vinogradih. Tako je odvisno vse njegovo življenje od količine vinskega pridelka. Ta pa je letos tako majhen, da si prebivalci ne bodo mogli nabaviti niti najnujnejše. Huda zima je v nižjih legah uničila ves trs. Kolikor je ostalo, sta skušala ugonobiti peronospora in pa skrajno slabo vreme. Res je cena letošnjemu vinu primerna, a kaj pomaga, ko so kleti prazne!

Otroci prihajajo v šolo brez kruha, bos in raztrgani. Več ko polovica učencev nima po-

trebnega obuvala, po eno samo spodno perilo, večina pa je brez spodnjih hlač. Zima prihaja, a otroci nimajo niti najnujnejšega, to je kruha.

Nešteto prošelj je bilo poslano na vse strani in oblasti, a odziv je bil malenkosten. Tu pa tam čitamo v listih, koliko so prejele te in one ustanove za šolsko kuhinjo, ki morajo niso niti tako potrebne, kakor naši ubogi Haložani. Javno se obračamo s prošnjo na vse odločujoče moke, da nudijo Halozam potrebno pomoč, da jih gmotno in moralno podpro in dvignejo v njih narodno zavest. Rojaki, ne pozabite Haloz, ki jim grozi lakota!

Zanimivosti

× **Rusija posveča pravilni vzgoji vojakov čedalje večjo pozornost.** Moskovski poročevalec »Frankfurter Zeitung« poroča, da je glasilo sovjetske vojske »Krasnaja zvezda« objavilo te dni govor, ki ga je imel predsednik Sovjetske zveze 19. septembra v vojaško-politični akademiji sovjetske vojske. Kalinin se je v govoru dotaknil predvsem vzgoji njih nalog vojske, ki jo naj prevzamejo bivši politični komisarji v vojski. Z vojaškimi zadevami se morajo pečati tudi civilisti, katerih žrtve v primeru vojne so prav tako velike kakor onih na bojišču. Ako pa naj civilisti svoje žrtve omeje na najnižjo mero, se morajo potruditi, da si pridobijo vsaj nekaj vojaških sposobnosti, zlasti v pogledu obrambe. Kalinin je nato slavil znamenite vojskovodje stare Rusije, kakor Suvorova in

Kutuzova, pri čemer je pripomnil, da ni v zgodovini niti enega vojskovodje svetovnega slovesa, ki ne bi bil istočasno ljubljeneec vseh svojih vojakov. Svetovno znani vojskovodje so si vedno znali utreti pot v srca svojih vojakov. Zdajšnji svetovni položaj zahteva, je dodal Kalinin, da se čut odgovornosti okrepi pri vsakem sovjetskem državljanu. Naposled je Kalinin opozoril še na to, da mora ruski vojak bolj kakor doslej poznati tudi zgodovino svojega polka. Zlasti pa mu morajo biti znani vsi zaslužni moške njegovega polka in njih velika dejanja.

× **Strogi ukrepi proti samovoljnim morilecem v Rumuniji.** Vodja rumunskih legionarjev Horia Sima je s posebnim odlokom razpustil legionarsko policijo, ki je postala država v državi in zadnje čase na debelo pobijala politične nasprotnike. Razpustitveni odlok pravi, da je ta posebno policija že izpolnila svojo nalogo in da bo smela zdaj poslovati samo v Bukarešti. Legionarska (želez-

nogardistovska) združenja morajo pregledati vse sezname članov ter ugotoviti, kdo se je vpisal zadnje tri mesece in kdo je z lažnim junaštvom hotel prikriti svoje prave namene. V zvezi z razpustom legionarske policije je bila zamenjena tudi legionarska straža pred poslopjem ministrstva in drugimi javnimi ustanovami. Legionarsko stražo so povsod zamenjali pripadniki državne policije. Te dni je bil objavljen tudi odlok, po katerem morajo vsi, ki nimajo posebnega po 1. t. m. izdanega dovoljenja za nošnje orožja, oddati vse svoje orožje najbližjemu državnemu oblastvu. Vsaka kršitev tega odloka bo najstrože kaznovana. Službeno objavljeno je bilo tudi, da je bilo izsledeno in po naglem sodu takoj usmrčeno pet legionarjev, ki so umorili bivša ministra prof. Jergo in Madgeara. Med usmrčenimi je tudi načelnik policije v Ploestiju.

× **Angleški poslanec je rekel, da Nemci ne ljubijo miru.** V angleški poslanski zbornici je govoril te dni poslanec Marklam Robertom in rekel med drugim: »Hitler ima vso oblast nad svojim ljudstvom. To dejstvo je treba priznati in se zavedati, da te oblasti ni mogoče uničiti z nekaj ljubznimi besedami. Nemci že 200 let živijo v vojni in mir prezirajo. Vzgojeni so tako, da smatrajo mir za dolgočasen presledek med vojnami. Nemci pojmuje svobodo tako, da dela, kar mu je zapovedano. Nemški listi ostro obsojajo izvajanja angleškega poslanca.

× **Italijani pravijo, da jih bombardiranje njih mest ne bo splašalo.** Italijanski listi obširno razpravljajo o članku angleškega dnevnika »Sunday Express«, ki terja, naj Angleži začno brezobzirno bombardirati italijanska mesta, češ da bodo s preplašenjem italijanskega ljudstva in z zbujanjem nezadovoljstva najprej dosegli zmago proti Italiji. Italijanski listi pa pravijo, da take grožnje Italijanov ne bodo preplabile.

× **V Italiji je odstopilo več vodilnih mož v vojski.** Pretekli teden je bil na lastno željo razrešen poslov načelnik italijanskega generalnega štaba Pietro Badoglio. Na njegovo mesto je bil imenovan general Ugo Cavallero. Za Badogliom je odstopil vrhovni poveljnik italijanske oborožene sile na Egejskem otočju general Cesare de Vecchi in je prišel na njegovo mesto armadni general Ettore Bastico. Potem je tudi podal ostavko šef mornariškega štaba armadni general Domenico Cagnari in je bil za naslednika imenovan Arturo Riccardi. Pa še nekaj sprememb

skem stolpu se bomo spet sestali. Tudi tam moram vrniti milo za drago!

»Ali misliš, da te bomo v borbi s kozaki zapustili?« je rekel Vasiljev odločno. »Ne, prijatelj, ramo ob ramo se bomo borili.«

»Vaša pomoč bi mi bila dragocena, toda vaše sestre ne smemo izpostaviti toliki nevarnosti!«

»Ona misli tako kakor jaz in vas ne mara zapustiti. Pogumna je kakor možki!«

Četa je nadaljevala pot. Obšla je v širokem loku mesto in prišla na vzhodno stran Haracainska. Obstali so pred visoko ograjenim prostorom, sredi katerega je stalo nizko in dolgo leseno poslopje.

»Tu je zaprta naša živina!« je pojasnil halkovski poglavar. »Moji ljudje so to izvovali. Kje so neki straže?«

S svojimi ostrimi očmi je odkril hišico v bližini ograje. Udaril je s puškinim kopitom večkrat na vrata.

»Odprite!«

»Kdo je?« Dva kozaka sta se pojavila na pragu s puškama v rokah.

Ko sta ob luninem svitu zagledala veliko četo jezdecev, sta grozeče zaklicala:

»Kdo vam je dovolil v tolikem številu obiskati naše mesto? Kaj hočete?«

»Po svojo živino smo prišli.«

»Vzemite si jo!«

Dva poka sta se slišala istočasno. Eden izmed pastirjev je bil zadet, kar je med tovariši povzročilo divje vzklike.

»Naprej, zvesti tovariši!« je zapovedal poglavar.

V trenutku so jezdeci skočili s konj in obstopili ograjo. Ko so polomili trhljo ograje, so se pognali proti hišici, v katero sta zbežala

oba kozaka. Streli obeh kozakov iz oken so spet usmrtili več pastirjev.

Ko vihar so Halki zdaj napadli zgradbo. Razbili so vrata in v notranjosti vse pomeniral. S sablami so pobili ne samo oba kozaka, ki sta hotela hišo braniti, temveč še dva druga njuna tovariša, ki sta znotraj spala. Vse štiri glave so nato nataknil na sulice in jih vzeli s seboj.

Zatem so med divjim kričanjem oprostili črede, ki so bile spravljene v dolgem hlevskem poslopju. Kakšnih petdeset jezdecev je pognalo živino proti stepi.

»Hitite!« jim je zaklical poglavar, da vas zasledovalci ne bodo mogli dohiteti. Streli so gotovo opozorili vse kozake v mestu in okolici, da se je zgodilo nekaj posebnega.

Polkovnik je zdajci opozoril prijatelje, da sliši peketanje številnih konj.

»Z mestnimi vojaki in stražniki ne bomo imeli težavnega posla!« je rekel. »Samo obmejni švadrni bi nas lahko spravili v zadrego.«

Od Haracainka sem se je že bližala četa jezdecev. Ob svetlobi redkih bakel so videli, kako so se bleščale njih dolge sulice. Bila pa sta vseh skupaj komaj kakšna dva tucata.

»Strnite se v vrste in pripravite puške za strel!« je zapovedal poglavar svojim ljudem.

Ko so pastirji, ki so sestavljali zadnjo stražo, na povelje tiho obstali, so se sibirski vojaki med glušičim vpitjem in mahaje s sulicami pognali v dir.

Polkovnik, Sandorf, Storm in oba služabnika so čakali, da so se jim približali na dvajset korakov, nato pa so sprožili svoje repetirne puške vanje. Uspeh salve je bil velik. Več ko šest konj se je zvalilo na tla in odvrlo jezdece.

Njih tovariše pa to ni oplašilo. S ponovnimi klici »Hura!« so se zagnali proti pastirjem. S krivimi sablami v rokah so jih ti mirno pričakovali.

Naskok je bil silen, toda sinove puščave to ni splašalo. Kljub veliki hrabrosti so bili kozaki v nekaj trenutkih obvladani in neusmiljeno pobiti. Le redkim se je posrečilo pobegniti. Bežeči, ki so bili po večini ranjeni, so naglo dirjali proti mestu.

Ko je bil napad odbit, so Halki naglo odjahali, da so dohiteli prednjo stražo, ki je bila že dosegla ozko grapo. Živina je šla po isti poti pred njo.

»Obmejne čete menda res spijo,« je menil polkovnik.

»Upajmo, da nam niso zaprli izhoda iz grape,« je rekel halkovski poglavar. »Ti vojaki so zviti kakor stepni volkovi.«

»Tišina me vznemirja, zakaj neverjetno se mi zdi, da bi ne bili slišali streljanja.«

»Toliko bolje za nas, se bomo vsaj lahko zadostni maščevali.«

»Kaj še niste zadovoljni s tem lepim uspehom?«

»Ne,« je odvrnil poglavar s trdim glasom.

»Kitajski mandarin vas je izdal. Držal se torej ni zakonov gostoljubja. S tem je zaigral svoje življenje. Zdaj pojdimo torej nadenj.«

»Pustite ga pri miru! Mi ne terjamo zadostjenja. Imeli boste neprijetnosti s svojimi oblastvi!«

»Kaj nas briga kitajska vlada! Sinovi puščave priznavajo samo eno oblast.

Prednja straža je bila zdaj pri izhodu iz divje grape. Izvidniki na višinah menda pač niso odkrili nikakih sovražnikov, ker niso dali alarmnih znakov. (Dalje)

je bilo, ki jih vse spravljajo v zvezo z dogodki na grško italijanskem bojišču. Prav tako je baje hotel odstopiti poveljnik italijanskih oboroženih sil v Libiji maršal Rodolfo Graziani, a ministrski predsednik Mussolini njegove ostavke ni sprejel.

× **Zakaj italijanski maršal Graziani v Afriki ne začne ofenzive.** Dva meseca sta že pretekla, ko so čete maršala Grazianija prekorale libijsko mejo in zavzele Sidi Barani, potem pa so se ustavile. Angleži so se umaknili v utrjeno postojanko Marsa Matruh. Marsikdo se v Evropi sprašuje, zakaj Italijani ne napredujejo več tako, kakor so pričeli. Bistvo tega vprašanja je v tem, da se evropska vojna ne more prenesti na afriška tla. Cestni ni tam, a ceste so za vojsko neogibno potrebne. Rek, jezer in večjih studencev tudi ni. Puščava je ravna kakor miža. Kadar piha veter, dviga oblaku prahu in peska, ki pokrijejo vse studence, kolikor jih je. Ko so se Angleži umaknili, so uničili vse studence in jih zakrili. Zdaj morajo Italijani šele iskati izvore. Čete maršala Grazianija so morale zamenjati puške z lopatami. Gradijo 120 km dolgo cesto, ki je potrebna za preskrbovanje tako velike vojske s hrano, strelivom in vodo. Zdaj morajo vse dobivati po morju iz Italije. Tam jim nagajata angleška mornarica in letalstvo. Prav tako jih z morja in iz zraka motijo Angleži pri cestnih delih in pri kopanju utrd. Vročina je neznosna. Vojaki se pod orožjem pri 40 stopinjah Celzija in ob pomanjkanju vode ne morejo najbolje počutiti. Italijani pravijo, da niti v Abesiniji ni bilo tolikšnih težav, kakor so v Libiji. Tam so imeli vsi dovolj vode, čeprav so jo morali večkrat čistiti. Imeli so nadalje les, živino in divjačino. Tako tolmači italijansko mirovanje v Afriki nemški dnevnik »Münchener Neueste Nachrichten«.

× **Angleži so ujeli nemški parnik.** Iz Washingtona poročajo: Nemški parnik »Idarwald« je pred dnevi zapustil mehiško pristanišče Tampico, kjer je bil že dalje časa zasedan in je poskusil priti preko Atlantskega morja v Evropo. Po angleških vesteh je s parnika »Idarwald« prejemala najbrže neka nemška vojna ladja, ki operira v Atlantskem morju, zalose goriva in živil. Ko je parnik prišel v stisko, so ga nemški mornarji zažgali. Na goreči parnik pa so se vkrcali Angleži in ogenj pogasili.

× **15 francoskih letal je priletelo v Gibraltar.** Associated Press javlja, da se je 2. in 3. t. m. spustilo v Gibraltarju 15 francoskih vojaških letal, ki so priletela najbrž iz Afrike.

× **V Ameriki bodo vsakih dvanajst dni izdelali eno vojno ladjo.** Narodni odbor za obrambo Zedinjenih držav je podal poročilo o pospešitvi gradnje ameriških vojnih ladij. Po poročilu odbora bo zdaj vsakih dvanajst dni izgotovljena po ena vojna ladja. Odbor opozarja, da je v ameriški vojni mornarici še mnogo zastarelega materiala, ki ga bo treba nujno nadomestiti.

× **Dediščina, za katero se bori 5000 dedičev.** Pred sodiščem v belgijskem mestu Gentu se obravnava čudna oporoka. Gre za dediščino štirih milijonov frankov, za katere se pa poteguje 4760 dedičev. Vprašanje je seveda, ali so vsi ti dediči res to, za kar se izdajajo. Oporoka je bila napisana leta 1935. Neka žena iz Tamisa v Flandriji je zapustila vse svoje premoženje svojemu nečaku Eduardu Orlayu, o katerem pa več let ni bilo nobenega glasu. V oporoki je pripomba, po kateri naj se premoženje v primeru, če bi nečaka ne našli, razdeli med vse sorodstvo. In prav ta pripomba je kriva, da se je prijavilo toliko sorodnikov. Vsi se seveda sklicujejo na sorodstvo s pokojno milijonarko. Eduarda Orlaya so iskali po vsem svetu, pa ga niso mogli najti. Sorodniki so začeli pritiskati na sodišče, ki se je naposled moralo ukloniti ter začeti zapuščinsko razpravo.

× **Ker je rešil otroka, so ga izpustili iz ujetništva.** Ob reki Inu v Nemčiji že dalje časa popravljajo francoski ujetniki nasipe. Pred tedni, ko je Ina močno narasla, je padel v deroče valove triletni deček Mitner in se začel potapljati. Med skupino francoskih ujetnikov je bil tudi Andre Rouge. Ko je zaslišal klice otroka, se je brez pomisleka pogнал v razdivjano reko in po hudi borbi z valovi rešil otroka smrti. Še tisti večer je

prišel v ujetniško taborišče dečkov oče in se Francozu toplo zahvalil za požrtvovalnost. Po dogodku je preteklo nekaj tednov. Ujetnik Rouge je dogodek gotovo že pozabil. Zato si te dni ni mogel raztolmačiti, zakaj so ga nenadno poklicali pred nemškega poveljnika ujetniškega taborišča. Poveljnik je Rougea sprejel zelo vljudno in mu sporočil, da je po nalogu ministrstva za vojsko osvobojen nadaljnjega ujetništva in se sme vrniti v Francijo, ker je rešil malega Mitnerja.

× **Drevo, ki ima v sebi elektriko.** V angleški Indiji rase drevo, katerega listje je nenavadno občutljivo in tako močno nabito z elektriko, da človek čuti udarec, če se ga dotakne. Električna tega drevesa ima v raznem času različno silo. Najmočnejša je v opoldanskih urah, najslabša pa opolnoči. Pri vlažnem vremenu se skoro povsem izgubi. Ptici se tega drevesa izogibajo. Doslej še niso opazili na listih tega drevesa žuželk.

× **Prijazen smeh ji je pripomogel do velike dediščine.** 19letna prodajalka časopisov ki je stala pet let ob istem cestnem oglu v Bostonu je doživela prijetno presenečenje.

Neki odvetnik, ki je stalno kupoval pri njej časopise, jo je postavil za svojo dedično. Zapustil ji je 80.000 dolarjev. V oporoki je utemeljil to s tem, da je bila v njegovih zadnjih letih edino človeško bitje, ki mu je naklanjala prijazen smehljaj. Ko je mlado dekle izvedelo za svojo srečo, je spustilo časopise na tla in steklo domov. Zdaj si bo kupila majhno prodajalno.

× **Nekatere ptice letijo do 8000 metrov visoko.** Pred desetletji so še menili, da morejo ptice selilke letati celo v višini 10.000 m. Opazovali so sive gosi, ki so pri jesenski selitvi v toplejše kraje preletele 2117 m visoki prelaz Splügen. Z daljnogledi so ugotovili, da morejo nekatere ptice še višje. Tako so videli hudournike, ki so leteli v višini 4731 m, galebe pa celo v višini 5000 m. Čez Himalajo morajo ptice seveda še višje. Brkate sere in jastrebe so opazovali še v višinah 7000 do 8000 metrov in tibetskega črnega vrana v višini 6400 m. A vse to so bolj izjeme. Povprečno letijo ptice v višini 10 do 300 m.

Kupuj domače blago!

Draginja rase, pokojnine pa so nespremenjene

Pred dnevi je bil v frančiškanski dvorani v Ljubljani redni občni zbor Banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino, ki šteje okrog 1900 članov. Zborovanje je vodil predsednik g. dr. Ivan Vrtačnik.

Najhuje so bili prizadeti naši upokojenci, kakor je povedal v poročilu tajnik g. Anton Spende, z znano uredbo o izrednih dokladah državnim nameščencem, delavcem in upokojencem. Po tej uredbi so bili državni upokojenci dolžni le izredne doklade za vsakega otroka po 50 din na mesec. Banovinska upokojenska društva so zaradi tega storila vse, da se ta krivica popravi. V Beograd je odposlalo odposlanstvo, ki je obiskalo vse pristojne ministre in jim predložilo posebno spomenico. V finančnem ministrstvu so dobili odposlanci zagotovilo, da se bo uredba v smislu izraženih želja popravila in da bodo deležni poviškov vsi upokojenci. Do danes se pa to še ni zgodilo.

Društvo je med drugim posredovalo pri ravnatelju državnih železnic, da bi se povečala zdaj veljavna razdalja 20 km brez žigosanja legitimacij na 40 km. Obljubljeno mu je bilo, da se bo ta prošnja obravnavala ob priliki sprememb splošnega pravilnika o vozni ugodnosti. Ali se je to že zgodilo ali ne, društvo doslej s tem še ni prejelo obvestila.

Važno vprašanje za upokojence, ki bivajo v gradbenem okolišu Ljubljane, je tudi njihova uvrstitev iz III. draginjskega razreda v I. Prizadeti so pri tem vsi tisti, ki stanujejo v Polju, na Ježici, v Rudniku, Št. Vidu, Šmartnu pod Šmarno goro in Podgorici in delno v Kozarjah, Stranski vasi in Dobrunjah. Zadevno izjavo o obsegu gradbenega okoliša mestne občine ljubljanske je dalo gradbeno ministrstvo že julija in so učitelji, ki službujejo v teh krajih, že dobili izplačano razliko celo za nazaj od 1. aprila l. 1939. Društvo je posredovalo, da bi se čim prej priznala ta ugodnost tudi vsem upokojencem, vendar po sprejetih obvestilih ne moreta ne finančno ministrstvo in ne železniska direkcija izplačati državnim upokojencem te razlike, dokler ne dobita naloga od svojega pristojnega ministrstva. To se pa bržkone ne bo zgodilo prej, preden svet mestne občine ljubljanske ne sklene na svoji seji odločbo, da so ti kraji res gradbeni okoliši Ljubljane.

Draginja narašča, položaj upokojencev postaja vse težavnejši. Zaradi čedalje večjega nesorazmerja med pokojninami in med tržnimi cenami prav vseh življenjskih potrebščin še nikdar ni padel gmojni položaj državnih upokojencev na tako nizko stopnjo, kakor je danes. V petek 8. t. m. se bodo sestali v Beogradu odposlanci vseh banovinskih upokojenskih društev, da še enkrat opozorijo vlado na te neznosne razmere. Ker so

med svojim dolgoletnim službovanjem posvetili vse svoje moči državi, je zdaj dolžnost države, da jim pomaga s takojšnjim povišanjem prejemkov na višino, ki ustreza naraščajoči draginji, in priskoči na pomoč še pred zimo z enkratnim izdatnim prispevkom za najnujnejše potrebe.

S svojimi dohodki je ravnalo društvo štedljivo. Preostanek znaša blizu 27.000 din, vse premoženje društva z gotovino pa je vredno nad 120.000 dinarjev. Društvo ima tudi poseben posmrtninski sklad, za katerega je poročal poslovodja g. Jožko Rosina, medtem ko je blagajniško poročilo podal blagajnik g. Ivan Abram.

Nato so se vršile volitve. Za predsednika je bil ponovno izvoljen upokojeni predsednik upravnega sodišča dr. Ivan Vrtačnik.

Naposled je bil obravnavan predlog, naj bi se delalo na to, da bi se III. draginjski razred sploh odpravil, kar so vsi zborovniki pozdravili. Sklenjeno je bilo, da bo odbor predložil predlog v razpravo na sestanku osrednjega upokojenskega društva.

ALI LJUBITE

lepa ročna dela? Naročite si prilogo družinskega lista »PRIJATELJ« »Za pridne roke« in boste dobili vsak mesec po 20 različnih vzorcev krasnih ročnih del. Zastonj dobite eno številko na ogled, če pošljete svoj naslov upravi v Ljubljani, Dalmatinova 8/D.

Naročajte Ing. Prezljeve

preparate:

- »Mikrotan« proti mišim in podganam,
- »Rusolin« proti ščurkom in švabom,
- »Pulecim« proti bolham in stenicam,
- »Mortomolj« proti moljem in dr. mrčesu,
- »Onisein« proti prašičkom in ribicam,
- »Anobin« proti lesnemu črvu,
- »Merulin« proti hišni gobi,
- »Negnil« proti gnitju krompirja, repe itd.
- »Lepuzin« maža proti zajcu,
- »Arbosan« drevesna maža za rane,
- »Cepilno smolo« itd. itd.

v ostalih slučajih po predhodnem posvetu. Vse preparate sestavljam samo po naročilu.

Poobl. agronom Ing. Prezlj, specialist za rastlinske bolezni (fitopatolog) — Ljubljana, Wolfova ul. 3 — tel. 34-73, št. ček. rač. 13.382. — Uradne ure: 8.—12.

Iz naših delavskih krajev

Jesenice Javornik

V zadnjih številkah »Nove Pravde« smo poročali, da se vrše razgovori med zastopniki delavstva in podjetja za zvišanje draginskih doklad. Delavstvo nestrpno pričakuje zadovoljivega uspeha in si je že marsikdo na račun teh prejemkov nabavil svoje potrebščine. Ob tej priliki opozarjamo delavstvo, da kroži neresnične verzije o višini doplačil, ki naj bi jih delavstvo prejelo. To opozorilo navajamo zaradi tega, da ne bo pozneje prevelikega razočaranja. Navajajo se take vsote, ki znatno presegajo višino delavskih zahtev in zato smatramo take govorice za zlonamerne.

Cene so že znatno poskočile in bi bilo za delavstvo veliko večje koristi čim prej izplačilo draginskih doklad. Vsak zamujeni dan je na škodo delavstva. Nepričakovano pa je v razgovorih nastal zastoj, ker podjetje ne pristane na delavske zahteve. Upamo, da se bo izpolnila naša upravičena želja in da pridemo čim prej do sporazuma in do upravičenega doplačila.

Do sedaj še niso bile v razpravi vloge delavskih strokovnih organizacij predložene podjetju in sicer predlog v pomoč upokojencem podjetja in o nekaterih manjših spremembah določil »Posebnega pokojninskega sklada«. O vseh teh vprašanjih je pravilno, da bo delavstvo do potankosti poučeno in bo zaradi tega v nedeljo 15. t. m. članski sestanek s pričetkom ob pol 10. uri dopoldne v prostorih Sokolskega doma na Jesenicah. Interes poedinega tovariša zahteva, da se sestanka po svoji dolžnosti udeleži. Navodila, ki jih dobivajo naši predstavniki od članstva samega, morejo pri tako aktualnih vprašanjih mnogo koristiti.

Bližamo se zaključku letošnjega leta ter opozarjamo vse članstvo, da uredi in plača organizaciji svoje prispevke, da bomo lahko napravili računski zaključek. Člani imajo v tem primeru svoje dolžnosti, kakor jih tudi oni zahtevajo od svojih izvoljenih predstavnikov. Naš poziv pa naj velja tudi tistim, ki še niso v organizaciji in naj v isto vstopijo.

Tukajšnja krajevna Bratovska skladnica je obvestila upokojence, stanujoče na njenem teritoriju, da lahko pristopijo v prostovoljno bolniško zavarovanje. Velike važnosti za naše upokojence je vprašanje bolniškega zavarovanja, ker vemo, da so ravno oni najbolj izpostavljeni raznim boleznim. Delegati so na skupščinah Bratovske skladnice iznesli tako željo o zavarovanju upokojencev in je sedaj pred uresničenjem. V kolikor posnemamo iz raznih vprašanj upokojencev samih, pa se hoče to zavarovanje prikazovati nekoliko drugače. Upokojence se zavaja z raznimi triki, ki naj bi jih odvrgli od tega zavarovanja, češ da naj ta odpor služi za pravico nadaljnjih nabav živil v tovarniški Kašti. Opozarjamo, da nima tovarniška Kašta s tem zavarovanjem nobene zveze in da podjetje samo ni tangirano na tem, da li so upokojenci bolniško zavarovani. Zato tak odpor ne bo doprinesel k temu vprašanju nobene uspeha. V splošnem priporočamo, da naj upokojenci izrabijo to priliko in se v določenem času prijavijo v bolniško zavarovanje, kakor je označeno v okrožnici.

Zveza narodnih žena in deklet na Jesenicah priredi v četrtek 12. decembra ob 8. uri zvečer v prostorih Sokolskega doma na Jesenicah (članska soba NSZ) predavanje, na katerega so vabljeni vsi prijatelji in prijateljice napredka. Predava gđna Angela Vodetova iz Ljubljane o temi: »Vzgojimo narod poštenjakov«.

V današnjih težkih razvrzanih časih je potrebno, da izkoristimo vsako priliko, ki se nudi delavstvu v svrhu izobrazbe delavskega stanu. Naj ne bo nobene žene, ki se ne bi tega predavanja udeležila.

Laško

Čudne in nerazumljive razmere so zavladale v Gostilničarski pivovarni. Posebno ne-

kdo, ki si je nadel nalogo spraviti vse napredne delavce, organizirane v NSZ, iz tovarne, ne pozna v svoji nadutosti nobene meje več. Življenje in zdravje delavcev, s katerima se igra gospod, je v stalni nevarnosti. Po mili volji prestavlja in odstavlja delavce, namešča stare z novimi, kar je posledica pogostih nesreč. Vsakdo, ki se ne ukloni, je v nevarnosti, da bo ob službo ali pa izročen neizmernim šikanam. Take šikane okuša ravno sedaj neki naš tovariš. Z njimi ga hoče prisiliti, da bi sam zapustil službo. V drugih tovarnah je lepa navada, da dobe delavci, ki so dalj časa zaposleni, po njihovi zmožnosti odgovarjajoča mesta. Pri nas pa odloča o vsem tem tujec, ki vidi v slovenskem delavcu samo nekako pogonsko sredstvo zaradi tega, ker mu je miselnost slovenskega delavstva popolnoma tuja.

Narodno-strokovna zveza je začela buditi v delavcih nacionalno zavest, ki je ravno v razburkanih časih nujno potrebna ter vzgaja slovenskega delavca v polnopravnega in enakovrednega človeka in državljana, ki mu mora pristojati ravno tako svetlo mesto pod soncem in dostojno življenje, kakor vsakemu graščaku. Započeto delo podružnice NSZ se bo razširilo tudi na prosveto, ako je to komu ljubo ali ne: vse blatenje posameznih članov NSZ pa ne bo imelo nobene uspeha.

Od delavca se ne sme zahtevati več, kakor je možno storiti. Delavec se ne sme preganjati zato, ker zahteva svoje pravice. V nobeni tovarni ne smeta biti dve kategoriji delavstva, katerih ena ne dobiva draginskih doklad, dočim jih druga prejema. V tovarni bomo gledali na to, da bo vse delavstvo imelo enake pravice, nepotrebne šikane pa ne smejo biti ovira organizaciji NSZ.

Rajhenburg

V soboto 7. decembra letos bo v gostilni Pohle širša seja pripravljane odbora, ki jo je otvoril in vodil tov. Kolan Anton. Uvodoma se je spomnil pokojnega tov. Zorčica, ki je postal žrtve dela in zaradi tega umrl po težkih mukah v brezski bolnici. Pogreb je pokazal, da je bil pokojnik zelo prijubljen. Tov. Kolan je pozval vse navzoce, da z enominutnim molkom počaste spomin pok. Zorčica. Nato je podal besedo zastopniku centrale. Pojasnil jim je vse intervencije, ki so bile izvršene pri podjetju. Navzočim je zastopnik centrale pojasnil smernice, ki vodijo vsako podružnico NSZ pri njenem delu. Kaznava je bila tudi o volitvi obratnih zaupnikov in o delu, ki naj ga podružnica izvaja v prosvetnem oziru.

Ustanovni občni zbor bo v soboto 21. decembra letos ob 5. popoldne v gostilni Ignaca Juga.

Volitve obratnih zaupnikov bodo v podjetju inž. Duklič in drug in v podjetju Tenciess v soboto 4. januarja 1941 ob 5. popoldne po skrajšane mpostopku, ker bo predlagana samo ena kandidatna lista.

Meseca januarja 1941 bomo priredili akademijo, na kateri bodo sodelovali tudi taboristi in pevci iz Ljubljane. Stopili bomo v stik s podružnico v Krskem, ker bi lahko tisto soboto gostovali tudi v Vidmu. Nato so iznesli nekateri tovariši razne žetje in priporočbe, ki se bodo vse upoštevale in resile tako, da bo članstvo podružnice v Rajhenburgu zadovoljno.

Celje

Tako mogočno razvit industrijski kraj, kot je Celje, si že več let prizadeva, da bi dobil močno narodno delavsko organizacijo, vendar se to do danes ni povsem posrečilo. Za narodni pokret bi bila sramota, če tu delavstvo ne bi imelo močne in trdne postojanke. Zato bo v nedeljo 15. decembra letos ob 10. dopoldne širša odborova seja v prostorih Delavske zbornice, ki bo razpravljala o tem, kako vzpostaviti narodno organizacijo, da ne bo neorganizirano narodno delavstvo več privelek raznim skupinam.

Ker je potrebno, da se začne intenzivno delati na tem polju tudi v okolici, predvsem v Savinjski dolini, kjer je delavstvo mnogo kje brezpravno, so vabljeni zastopniki in delavci iz vseh krajev, da se te širše seje udeležijo. Na njej bo poročal o položaju delavstva delegat iz Ljubljane. V boj brez strahu za delavske pravice! Vabimo tudi nam naklonjeno izobraženstvo.

Mežica

Prosvetni odsek naše podružnice bo vpriporil v soboto 14. decembra letos ob 20. uri in v nedeljo 15. decembra ob 15. uri v dvorani g. Tofa Vombergerjevo kmečko komedijo »Voda«. Pri tej igri sodelujejo naši tovariši diletantje, ki so znani kot priljubljeni in najboljši igralci. Igra se vrši ves čas v živahnem in veselem skupinskem vrvežu, ki nam nudi polno smeha in nas prijetno zabava v vseh treh dejanjih. Pisatelj nam prikazuje pristno življenje kmečke vasi. Sodeluje 35 oseb.

Vljudno vabimo vse Mežičane in okoličane, da si to kmetsko burko ogledajo in tako preživijo nekaj prijetnih ur v smehu in v lepi kmečki slovenski zabavi. Pridite vsi na to lepo igro! Nasvidenje! Vse naše tovariše vabimo, da pripeljejo s seboj na našo prosvetno prireditev vse svoje znanke in prijatelje.

Žirovnica

Tudi uslužbenstvo KDE živi v slabih razmerah in je bilo prav zaradi tega prisiljeno, da potom svojega zaupnika tov. Mencingerja posreduje pri ravnateljstvu za izboljšanje gnotnega položaja uslužbenstva KDE. Dne 30. novembra se je prav zaradi tega zglasil obratni zaupnik z zastopnikom centrale NSZ pri g. ravnatelju in mu tolmačil težke razmere uslužbenstva ter ga v imenu delavstva prosil, da se delavstvu priskoči na pomoč s tem, da se zvišajo zaslužki. G. ravnatelj je z razumevanjem sledil izvajanjem ter obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči; kar pa se tiče poviška, ga bo uslužbenstvo prejelo tedaj, ko se bo ponovno dvignil indeks za 10 odst., kakor se je to že dogodilo, za podlago pa bo treba seveda vzeti indeks iz leta 1930. Govora je bilo tudi o konsumu in prehrani, iz česar je bilo razvidno, da jen KDE storila vse, da pravočasno preskrbi uslužbenstvo s potrebnimi živili. Dalje se je razpravljalo tudi o raznih drugih vprašanjih tako glede rodbinskih doklad, kar pa more uslužbenstvo rešiti samo med seboj.

Kranj

V nedeljo, dne 15. t. m. se bo vršila širša seja podružnice NSZ v Kranju v prostorih tajništva NSZ v Narodnem domu ob 10. uri dopoldne. Vabijo se vsi odborniki, da se te seje sigurno udeležijo. Odbor.

Stražišče pri Kranju

Podružnica NSZ je imela v nedeljo 1. decembra širšo odborovo seja, ki je bila zelo dobro obiskana in so bili predlogi za novo kolektivno pogodbo tekstilne stroke z manjšimi popravki sprejeti. Na širši seji je poročal zastopnik centrale o delu in uspehih NSZ ter prečital tudi tekst pogodbe. Tov. predsednik Kavčič je nato v lepih besedah poročal o delovanju podružnice. Za tem je apeliral tov. Viderger iz Kranja na našo podružnico, da bi pri volitvah obratnih zaupnikov nastopili skupno. Širša odborova seja je predlagateljavo zamisel pozdravila, ker jo smatra za potrebno.

Ljubljana

Podružnica NSZ pivovarne »Union« vabi vse člane na sestanek, ki bo v petek 13. decembra takoj po delu z zelo važnim in nujnim dnevnim redom. Udeležba polnoštevilna. Odbor.

Zborovanje

V nedeljo dne 15. t. m. se bo vršil ustanovni občni zbor podružnice NSZ pri Sv. Lenartu v Slov. goricah ob 10.30 uri v gostilni Lovski rog.

Domžale

Podružnica NSZ v Domžalah je imela prejšnjo nedeljo predavanje o zaščiti pred napadi iz zraka. Nato je bila kratka širša odborova seja, na kateri je zastopnik centrale podal kratko poročilo o najnužnejših vprašanjih. Občni zbor podružnice bo na Stefanovo, dne 26. decembra letos v Sokolskem domu.

Novo mesto

V nedeljo 15. decembra letos bo ponovno širša seja naše podružnice, na kateri bomo

razpravljali o dnevnem redu občnega zbora, ki bo 29. decembra letos. Vse člane-odbornike vabimo, da se zadnje odbore seje pred občnim zborom točno udeležijo.

Odbor.

Maribor

Seja Mariborskega okrožnega odbora NSZ bo v nedeljo 15. decembra t. l. ob 9. dopoldne v prostorih gostilne Stopar v Mežici z zelo obširnimi dnevnimi redom.

Z ozirom na važnost seje pričakujemo, da se bodo vse podružnice po svojih zastopnikih po možnosti predsednikov seje udeležile.

V usodnih trenutkih je vsa Jugoslavija enodušna

»Narodna odbrana« objavlja uvodnik pod naslovom: »Izginila je malodušnost«. V njem najprej ugotavlja, da spada med značilne lastnosti našega naroda dejstvo, da se lahko preko noči otrese vseh osebnih in strankarskih sporov, ko pozna, da gre za državne koristi. Nato list nadaljuje:

»Jugoslovenci nismo v svoji viharji preteklosti nikdar hlepeli po tuji zemlji. Borili smo se za svojo neodvisnost, nikdar pa za to, da bi podjarmili tuje narode. Zaradi tega je tudi povsem naravno, da je ostala Jugoslavija v zdajšnjem svetovnem spopadu nevtralna. Zadnjih dvajset let je Jugoslavija ponovno dokazala vsemu svetu, da je vredna svobode in vseh neštetihi žrtev, ki so padle za njeno ustanovitev. Jugoslavija je mlado stvorjenje. Zato smo jo doslej videli samo pri plodnem delu v tekmi z drugimi na-

prednimi in prosvetljenimi narodi. Nismo pa imeli priložnosti videti, kako se bo držala v hudih urah. Priložnost za to ji je dal govor bolgarskega poslanca Petra Dumanova, ki je postavil zahtevo po Južni Srbiji.

Kakor je svoje dni nastopila mala Srbija kot ena mož v obrambi svojih življenjskih koristi, tako je tudi Jugoslavija po govoru Dumanova skočila na noge kakor en mož. Čez noč so bile potisnjene v stran vse osebne in strankarske zadeve. Z njimi pa je izginila tudi malodušnost. Jugoslavija je dala tako odločen odgovor, da je zbudila spoštovanje po vsem svetu. Jugoslavija je pokazala vsem in vsakomur, da ni država, ki pristaja, da se ji reže živo meso s telesa. V Jugoslaviji bo branil sleherni Jugosloven svojo grudo kakor zenico v očeh.

Miroljubnost ima svoje meje

»Narodna odbrana« objavlja članek »Ne bojimo se smrti«. V njem pravi med drugim:

»Jugoslovenci se ne bojimo bombnikov in ostalega modernega orožja. Način vojskovanja se menjata, smrt pa je ostala nespremenjena. Kakršna je bila pred tisočletji, taka je danes in bo ostala tudi v bodoče. Jugoslovenci ne poznajo razlik v hrabrosti umiranja borcev na Kosovu, v Karadordjevih vstajah ali pa v svetovni vojni. Včasih so umirali naši pradedje od udarcev sabel in kopij, pozneje od krogel kremenjača, brzometk in strojníc, jutri bomo padali, če bo treba, pod ognjem letalskih bomb in tankov-

skih granat. Smrt je lahka, če je smoter vreden umiranja.

Danes je za nas vse glavno samo eno: obvarovati se izdajalcev, malodušnežev in plačancev. Svoje domače zadeve bomo uredili, ko bo čas za to, sami med svojimi štirimi stenami. Danes pa smo vsi enodušni v odločni volji, braniti meje svoje države in svojo svobodo. Jugoslovenci smo miroljuben narod, ker smo v stoletjih borb prelili že preveč krvi. So pa reči, pri katerih niti trenutek ne bi pomišljali spet seči po orožju, pa naj se zgodi potem, kar se hoče. Prve med temi rečmi so svoboda, neodvisnost in neokrnjenost naše države.

Iz kolonij ameriških rojakov

Nove orgle so blagoslovili v Clevelandu v slovenski cerkvi sv. Lovrenca. Slovenska kolonija je priredila pri tej priložnosti koncert cerkvene glasbe, pri katerem je pel tudi operni pevec Anton Šubelj.

V Clevelandu je po dolgi in mučni bolezni umrl rojak Jožef Ropotec v starosti 57 let. Rajniki je bil doma iz Gradišča pri Divači. Zapušča ženo Rozo, rojeno Kužnikovo in sina.

V Clevelandu je na svojem domu umrl rojak Jože Petrič v starosti 49 let. Pokojnik je bil doma iz Sodražice pri Ribnici na Dolenjskem in je prišel v Ameriko pred 35 leti. Zapušča ženo Frančiško, sina in hčerko.

V Clevelandu je umrl v bolnišnici Janez Mišmaš v starosti 46 let. Pokojnik je bil doma iz Ambrusa pri Žužemberku na Dolenjskem in je prišel v Ameriko pred 30 leti. Zapušča ženo.

V Park Hillu je umrl za premogarsko nadoho rojak Jože Modic v starosti 63 let. Doma je bil iz Ivanjega sela pri Rakeku na Notranjskem in je prišel v Ameriko pred 40 leti. Ves čas je delal v premogovnikih. Zapušča ženo in 11 otrok.

RADIO

Liubliana

od 15. do 23. decembra.

Nedelja, 15. decembra. 8.00: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Komorni trio (Francka Ornikova, prof. Cenda Sedlbauer, prof. Marijan Lipovšek). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 10: Pisani napevi (plošče). — 10.30: Prenos izseljenske akademije (velika dvorana Uniona). — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 17.00: Kmetijska ura: Spori v živinski trgovini (Gunde Lojze). — 17.30: Salonski orkester (vodil bo Petrič). vmes bodo pele sestre Stritarjeve plesne pesmice. — 19.00: Napovedi, poročila, objave. — 19.30: Slovenska ura: Zbor Krakovo-Trnovo.

Ponedeljek, 16. decembra: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Vsega malo (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski salonski orkester (vodil bo Novšak). — 14.00: Poročila. — 18.00: Duševno zdravstvo (dr.

Anton Brecelj). — 18.20: Nekaj ruske glasbo lerjevi napevi (plošče). — 20.10: Oton Zupančič: Veronika Deseniška, tragedija (člani gledališča v Ljubljani). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Večerni spored radijskega orkestra.

Torek, 17. decembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Srami in citrarji (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 14.10: Šolska ura: Bioke, zibelka nasega smučarsiva (dvo govori; vodil bo Janko Sčneri). — 18.00: Cejo so.o, koncert prof. Cende Sedlbauerja (pri klavirju prof. Marijan Lipovšek). — 18.40: Ustvarjanje sile v kemiji (prof. Adlešič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Gospodinska svetevanica (Reiharjeva). — 20.00: Prejubo vesele (plošče). — 20.30: Stalni koncert: Večer koncertne suite (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Samospevi Mirka Jelacina (pri klavirju prof. Marijan Lipovšek).

Sreda, 18. decembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Operni venčki (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Kjer pesem doni, tam vesele smo vsi (plošče). — 14.00: Poročila. — 18.00: Mladinska ura: a. Kako nastaja bakrotisk (obisk v bakrotiskarni Jugoslovenske tiskarne), b. Delaj z nami (Miroslav Zor). — 18.40: Oseba in značaj (dr. Stanko Gogaia). — 19.00: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz opernega gledališča. (V prvem odmoru glasbeno predavanje Vuka Ukmarija, v drugem napovedi, poročila).

Četrtek, 19. decembra. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Odmevi iz Spanije (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Na harmoniko bo igral Ivo Podobnikar. — 14.00: Poročila. — 18.00: Mladi glasovi (pel bo dekleški zbor »Vigred« ob spremljanju radijskega orkestra). — 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Samospevi Angele Hauc-Meglove (pri klavirju g. prof. Marijan Lipovšek). — 20.45: Reproduriran koncert simfonične glasbe. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Petek, 20. decembra: 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11.00: Šolska ura: Božič na prekomorskem parniku (Viktor Pirnat). — 12.00: Slovenski napevi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14: Poročila. — 14.10: Tujskoprometni pregled. — 18.00: Ženska ura: Naša družina in božič (Krista Prijateljčeva). — 18.20: Stravinski Igor Zar ptica, suita (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.50: O izseljencih. — 20.00: Koncert (sodelovali bodo Ivanka Ribičeva, Vekoslav Jančko in radijski orkester). — 21.30: Poskočnice (plošče). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Gosli in kitara (Slavko Marin, Stanko Prekaj).

Sobota, 21. decembra: 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Plošče v venčku naj pojo. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila. — 17: Otroška ura: Nastop otrok (vodila bo Slavka Vencajzova). — 17.30: Od bajke do bajke (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Orgelski koncert prof. Pavla Rančigaja. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalna ura. — 19.40: Vesele na deželi (plošče). — 20.00: Zunanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: »Ena zvezda gori gre, je močan osvetla...« Božični večer z recitacijami, petjem in godbo. Sodelovali bodo člani radijske igralske družine, sestre Finkove in radijski orkester. — 22.15: Za vesel konec tedna (plošče).